

GAIRĖS. Irakas

GAIRĖS. Irakas

2022 m. birželio mėn.

Rankraštis baigtas rengti 2022 m. gegužės mėn.

Šio vertimo kokybės nepatikrino kompetentingos nacionalinės institucijos. Jei manote, kad vertimas neatitinka nacionalinio lygmens terminologijos, prašome kreiptis į [EUAA](#).

Nei Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), nei bet kuris EUAA vardu veikiantis asmuo neatsako už tai, kaip gali būti panaudota šiame leidinyje pateikta informacija.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022

PDF ISBN 978-92-9400-518-2 doi: 10.2847/98215 BZ-04-22-000-LT-N

© Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), 2022

Viršelio nuotrauka: *Irako ir jo apylinkių žemėlapis*, sukurta naudojant originalą, © iStock (autorius: „Romanista“), 2021 m. liepos 13 d.

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį. Naudoti arba atgaminti nuotraukas ar kitą medžiagą, kurių autorių teisės nepriklauso EUAA, galima tik gavus teisių turėtojų leidimą.

Turinys

Ižanga	5
Bendrosios pastabos	11
Su persekiojimu arba didele žala susiję subjektai	12
Pabėgėlio statusas: gairės dėl konkrečių profilių	16
Preliminarios pastabos	16
Profiliai	17
Papildoma apsauga	38
PD 15 straipsnio a punktas	38
PD 15 straipsnio b punktas	39
PD 15 straipsnio c punktas	41
Apsaugos teikėjai	46
Vidaus apsaugos alternatyva	48
Pabėgėlio statuso nesuteikimas	54
Nusikaltimas taikai, karo nusikaltimas ar nusikaltimas žmoniškumui	55
Sunkus (nepolitinis) nusikaltimas	56
Jungtinių Tautų tikslams ir principams prieštaraujantys veiksmai	57
Pavojus visuomenei arba valstybės narės saugumui	57
Santrumpos	58

Ižanga

Šiose gairėse apibendrinamos bendrosios Irako analizės išvados ir ji turėtų būti skaitoma kartu su tomis išvadomis. Išsamios gairės „Šalių gairės. Irakas“ skelbiamos adresu <https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022>

Šalių gairės rengiamos pagal [EUAA steigimo reglamento \(ES\) Nr. 2021/2303 11 straipsnį](#)¹.

Jose ES valstybių narių vyresnieji politikos pareigūnai pateikia bendrą padėties kilmės šalyje vertinimą, laikydamiesi galiojančių ES teisės aktų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT) jurisprudencijos.

Šios gairės neatleidžia valstybių narių nuo pareigos konkrečiai, objektyviai ir nešališkai nagrinėti kiekvieno tarptautinės apsaugos prašymo. Kiekvienas sprendimas turėtų būti priimamas remiantis konkrečiomis su prašytoju susijusiomis aplinkybėmis ir sprendimo priėmimo metu susiklosčiusia padėtimi Irake, atsižvelgiant į tikslų ir naujausią informaciją apie šalį, gautą iš įvairių susijusių šaltinių (Prieglobsčio procedūrų direktyvos 10 straipsnis).

Šiame dokumente pateikta analizė ir gairės nėra išsamios.

Kodėl rengiamos šios šalių gairės?

Šalių gaires numatyta naudoti kaip politikos formuotojams ir sprendimų priėmėjams skirtą priemonę, atsižvelgiant į bendrą Europos prieglobsčio sistemą (BEPS). Jų paskirtis – padėti nagrinėti prašytojų iš Irako pateiktus tarptautinės apsaugos prašymus ir skatinti sprendimų konvergenciją valstybėse narėse.

2016 m. balandžio 21 d. Europos Sąjungos Taryba sutarė sukurti aukštesnio lygmens politikos tinklą, kuriame dalyvautų visos valstybės narės ir kurį koordinuotų Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA), ir pavesti jam užduotį atlikti bendrą padėties pagrindinėse kilmės šalyse vertinimą ir aiškinimą². Tinklas padeda ES lygmeniu plėtoti politiką remiantis bendra informacija apie kilmės šalį (IKŠ), kartu aiškinant tokią informaciją atsižvelgiant į atitinkamas prieglobsčio

¹ 2021 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2303 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinamas reglamentas (ES) Nr. 439/2010, skelbiama adresu <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/2303/oj>.

² Europos Sąjungos Taryba, 3461-ojo Tarybos posėdžio rezultatai, 2016 m. balandžio 21 d., 8065/16, skelbiama adresu <http://www.consilium.europa.eu/media/22682/st08065en16.pdf>.

acquis nuostatas ir EUAA mokymo medžiagos ir, kai tinkama, praktinių gairių turinį. Bendrosios analizės ir gairių rengimas dabar yra įtrauktas kaip svarbi naujų EUAA įgaliojimų sritis ir ši veikla reguliuojama pagal [EUAA reglamento 11 straipsnį](#).

Kokia informacija pateikta gairėse?

Gairėse suprantamai apibendrinamos bendrosios analizės **išvados** ir pateikiamos praktinės gairės, skirtos konkrečiam atvejo analizei. Tai yra viso leidinio [Šalių gairės. Irakas](#) santrauka.

Išsamus leidinys [Šalių gairės. Irakas](#), taip pat rasite antrą, išsamesnę dalį – **bendrąją analizę**. Bendrojoje analizėje susiję elementai apibūdinami pagal teisės aktus, jurisprudenciją ir horizontaliąsias gaires, apibendrinamas susijęs faktinis pagrindas remiantis prieinama IKŠ ir atitinkamai analizuojama padėtis konkrečioje kilmės šalyje.

Bendrąją analizę galima rasti adresu <https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022>.

Nuorodos į atitinkamą bendrosios analizės (anglų k.) dalį pateikiamos visame šių gairių tekste.

Kokia informacija atnaujinama?

Dabartinė gairių versija atnaujinamos ir pakeičiamos „Šalių gairės. Irakas“ (2021 m. sausio mėn.).

Ši atnaujinama informacija iš esmės yra susijusi su [papildomos apsaugos \(PD 15 straipsnio c punktas\)](#) ir [vidaus apsaugos alternatyvos](#) skyriais, taip pat su šių profilių [potencialiais pabėgėlio statuso apsaugos poreikiais](#): asmenys, kurie (kaip manoma) turi ryšių su grupuote „Irako ir Levanto islamo valstybė“ (ISIL), arabai sunitai, žmogaus teisių ir politinės opozicijos aktyvistai ir protestuotojai, žurnalistai ir žiniasklaidos darbuotojai, (numanomi) vakarų ginkluotųjų pajėgų, organizacijų ar įmonių sąjungininkai, asmenys, kurie, kaip manoma,

peržengia moralės kodeksus, asmenys, įtariamai šventvagyste ir (arba) apostaze, religinės ir etninės mažumos ir asmenys be pilietybės, moterys ir asmenys, dalyvaujantys genčių konflikto sukeltuose kraujo keršto veiksmuose ir nuo jų nukentėję.

Nedideli pakeitimai atlikti ir kitose dokumento horizontaliosios sistemos dalyse. Šie pakeitimai iš esmės nedaro poveikio padėties Irake vertinimui, kaip tai buvo ankstesnėje 2021 m. sausio mėn. versijos dokumente.

Ar šios gairės privalomos?

Šalių gairės neprivalomos. Tačiau pagal EUAA reglamento 11 straipsnį valstybės narės, nagrinėdamos tarptautinės apsaugos prašymus, įpareigojamos atsižvelgti į gaires ir bendrąją analizę ir tai nedaro poveikio jų kompetencijai priimti sprendimą dėl atskirų prašymų.

Kas dalyvavo rengiant šias šalių gaires?

Šis dokumentas – tai šalių gairių tinklo, kuriam padėjo atrinktų nacionalinių ekspertų rengimo grupė ir EUAA, bendro vertinimo rezultatas. Šio proceso metu vertingą indėlį įnešė Europos Komisija ir UNHCR.

Gaires, prie kurių pridedama bendroji analizė, 2022 m. gegužės mėn. baigė rengti šalių gairių tinklas ir 2022 m. birželio mėn. joms pritarė EUAA valdančioji taryba.

Kokie teisės aktai taikomi?

Dėl taikytinos teisinės sistemos pažymėtina, kad bendroji analizė ir gairės yra pagrįstos [1951 m. Ženevos konvencijos](#)³ ir [Priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų direktyvos \(PD\)](#)⁴ nuostatomis; taip pat atsižvelgiama į ESTT ir, kai tinkama, Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) jurisprudenciją.

Į kokias gaires dėl priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų atsižvelgiama?

Šioje analizėje taikoma horizontalioji gairių sistema visų pirma grindžiama šiomis bendrosiomis gairėmis:

³ Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja, 1951 m. Jungtinių Tautų konvencija dėl pabėgėlių statuso ir 1967 m. Protokolas dėl pabėgėlių.

⁴ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (nauja redakcija).

EUAA praktinės gairės dėl priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų

EUAA gairės dėl priklausymo konkrečiai socialinei grupei

EUAA praktinės gairės dėl tarptautinės apsaugos alternatyvos taikymo

EUAA praktinės gairės dėl pabėgėlio statuso nesuteikimo

Šias ir kitas svarbias EUAA praktines priemones galima rasti internete <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

Taip pat atsižvelgiama į atitinkamas UNHCR gaires⁵.

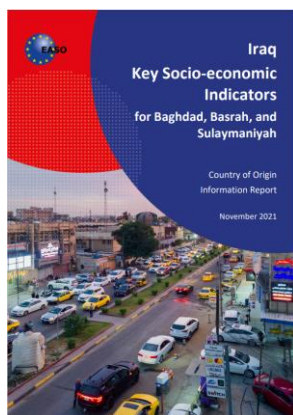
Kokia informacija apie kilmės šalį buvo naudojama?

EUAA šalių gairių dokumentai neturėtų būti laikomi ir neturėtų būti naudojami arba cituojami kaip IKŠ šaltiniai. Juose pateikta informacija pagrįsta EUAA IKŠ ataskaitomis, o kai kuriais atvejais ir kitais nurodytais šaltiniais. Kitaip nei šalių gairės, šios IKŠ ataskaitos yra IKŠ šaltiniai ir jomis atitinkamai galima remtis.

Šiuo atveju informacija iš esmės atnaujinama remiantis naujausia IKŠ:

⁵ UNHCR vadovą ir rekomendacijas dėl procedūrų ir kriterijų, kuriais remiantis nustatomas pabėgėlio statusas pagal 1951 m. Konvenciją ir 1967 m. Protokolą dėl pabėgėlių statuso, taip pat kitas rekomendacijas, politinius dokumentus ir UNHCR „ExCom“ ir nuolatinio komiteto išvadas galima rasti adresu <https://www.refworld.org/rsd.html>.

EUAA, IKŠ ataskaita:
Irakas – pagrindiniai
socialiniai ir ekonominiai
rodikliai (2021 m.
lapkričio mėn.)

EUAA, IKŠ ataskaita:
Asmenų persekiojimas
Irake (2022 m. sausio
mėn.)

EUAA, IKŠ ataskaita:
Saugumo padėtis Irake
(2022 m. sausio mėn.)

Be to, į atitinkamą UNHCR parengtą informaciją apie kilmės šalį, susijusią su galimybe atvykti į Iraką ir jame apsigyventi⁶, paskelbtą 2021 m. sausio mėn., atsižvelgta IKŠ ataskaitoje „Irakas – pagrindiniai socialiniai ir ekonominiai rodikliai (2021 m. lapkričio mėn.)“.

Šios gairės turėtų būti laikomos aktualiomis tol, kol dabartiniai įvykiai ir pokyčiai atitinka atitinkamose IKŠ ataskaitose aptariamo ataskaitinio laikotarpio tendencijas ir modelius. Naujos aplinkybės, dėl kurių atsiranda esminiai pokyčiai ir naujos tendencijos, gali daryti poveikį šiose gairėse pateiktam vertinimui. Dedamos visos pastangos siekiant reguliariai atnaujinti EUAA IKŠ ataskaitas ir šalių gairių dokumentus ir atitinkamai aptarti bet kokius tokius pokyčius. Atskiri prašymai visada turėtų būti vertinami atsižvelgiant į naujausią prieinamą IKŠ.

Su EUAA parengtomis IKŠ ataskaitomis galima susipažinti adresu <https://euaa.europa.eu/country-reports>.

⁶ UNHCR, „Irakas: atitinkama informacija apie kilmės šalį, siekiant padėti taikyti UNHCR Irako šalies gaires. Asmenų, kilusių iš anksčiau ISIS valdytų ar nuo konflikto nukentėjusių teritorijų, galimybė teisėtai atvykti ir pasilikti pasiūlytose šalies viduje asmenų perkėlimui skirtose vietose“, 2021 m. sausio mėn., skelbiama adresu <https://www.refworld.org/docid/5ffc243b4.html>.

Kaip šalių gairės padeda atlikti atskirų tarptautinės apsaugos prašymų vertinimą?

Gairėse ir bendrojoje analizėje vadovaujamasi atskiro tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimo etapais. Šiame dokumente nagrinėjami atitinkami elementai pagal PD ir pateikiamas bendras padėties kilmės šalyje vertinimas, įskaitant gaires dėl susijusių konkrečių aplinkybių, į kurias reikėtų atsižvelgti.

Papildomą informaciją ir kitas prieinamas šalių gaires galima rasti adresu <https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/country-guidance>.

Bendrosios pastabos

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Naujausių laikų Irako istorijai neatsiejama nuo daugybės politinių, etninį ir religinį atspalvį turinčių konfliktų. 2021 m. įvairiose Irako provincijose vis dar vyko daugybė ginkluotų konfliktų ir tvyrojo daug vidaus įtampos židinių.

2017 m. savo teritorijoje sumušta ISIL ji pakeitė veikimo būdą ir perėjo prie partizaninio karo, sujungdama savo kovotojus į mažas mobilias kuopas ir naudodama atokiose vietose esančias bazes išpuoliams prieš saugumo pajėgas, „muchtarus“, civilius ir infrastruktūros objektus, pvz., elektrines, vykdyti.

Irako vyriausybė, kurią rėmė tarptautinė koalicija prieš ISIL, pradėjo daugybę sėkmingų kovos su terorizmu operacijų vidurio provincijose ir Bagdade. JAV karinė misija Irake baigėsi iki 2021 m. pabaigos, tačiau JAV toliau teikė mokymo ir logistinę paramą ir konsultacijas.

2020 m. sausio mėn. JAV nužudžius revoliucijos gvardijos (IRGC-QF) kurdų pajėgų vadą Qasemą Soleimanį ir visuotinių mobilizavimo pajėgų (PMF) pavaduotoją Abu Mahdi al Muhandį prasidėjo virtinė įvairių Irano remiamų milicijos pajėgų vykdomų keršto išpuolių prieš JAV išteklius Irake.

Nuo 2015 m. liepos mėn. Turkija atnaujino savo karines operacijas prieš Kurdistanio darbininkų partiją (PKK) Irake ir pradėjo didelio masto puolimą pasienyje.

Irano ir Turkijos karinės pajėgos vykdė atakas pasienio zonoje ir taikėsi į Irako Kurdistanio regione (KRI) įsikūrusias grupuotes, kurios, Turkijos ir Irano manymu, dalyvavo tarpvalstybinėje terorizmo veikloje.

Nuo 2019 m. Irake vyko masiniai protestai. Pasibaigus 2020 m. pradžioje dėl pandemijos paskelbtai izoliacijai, vidurio Irake ir KRI vyko nauji protestai.

2021 m. spalio 10 d. Irakas surengė parlamento rinkimus. Rinkimus laimėjo Moqtada el Sadr sadristų judėjimas, o šių frakcijos, atstovaujančios Irano kontroliuojamai milicijai, patyrė visišką sutriuškinimą.

Atliekant konkretų tarptautinės apsaugos poreikių vertinimą, reikėtų atsižvelgti į įvairių subjektų prašytojo buveinės šalyje buvimą ir veiklą ir situaciją vietose, per kurias prašytojui reikėtų keliauti siekiant atvykti į savo buveinės vietą. Šios šalių gairės yra pagrįstos bendros padėties kilmės šalyje vertinimu.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Su persekiojimu arba didele žala susiję subjektai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Pavojai, kurie paprastai gresia šalies gyventojams ar jų daliai, paprastai savaime nesukelia asmeninės grėsmės, kuri būtų kvalifikuojama kaip didelė žala ([PD 35 konstatuojamoji dalis](#)). Paprastai persekiojimas arba didelė žala turi būti konkretaus subjekto veikimo forma ([PD 6 straipsnis](#)).

Pagal [PD 6 straipsnį](#) su persekiojimu arba didele žala susijusiems subjektams priklauso:

1 pav. Persekiojimo vykdytojai ar didelės žalos darytojai

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Šiame skirsnyje pateiktos gairės dėl kai kurių su persekiojimu arba didele žala susijusių subjektų Irake. Sąrašas nėra baigtinis.

Jų kontroliuojamos vietos, apie kurias pranešta, išvardytos toliau.

- **Irako saugumo pajėgos (ISF)** kontroliuoja didžiąją dalį Irako, išskyrus KRI. Kai kuriose vietose ISF vykdo tik nominalią kontrolę, o praktinę kontrolę vykdo PMF, pvz., Salach ad Dino ir Dijalos apylinkėse.
- Tam tikrose šiaurės / vidurio Irako dalyse dominuoja **PMF** (pvz., Salach ad Dino apylinkėse). Laikoma, kad pietų provincijas bendrai kontroliuoja ISF ir PMF.
- **Kurdistano regiono vyriausybė (KRG)** vienintelė atsako už KRI saugumą, tačiau pranešta apie KRG kontrolės spragas. Pešmerga pajėgos yra KRG ginkluotosios pajėgos.
- **ISIL** nebekontroliuoja Irako teritorijos, tačiau ISIL naudoja atokiomis bazėmis dykumoje, kalnuotomis vietovėmis, slėniais ir sodais Bagdado žieduose ir Irako vidurio provincijose. Be to, ISIL, pasinaudodama saugumo sistemos trūkumais, sukūrė saugias prieglobsčio vietas prie Irako ginčytinų vidaus sienų.

Kiti subjektai, pvz., Turkija, Iranas, Kurdistano darbininkų partija (PKK), taip pat nepasitraukė ir pranešta apie jų vykdomus išpuolius Irake, visų pirma KRI.

- **Irako valstybės subjektams** priklauso saugumo pajėgų ir kitų institucijų, pvz., provincijų / vietos tarybų, nariai ar kiti pareigūnai, pvz., „muchtarai“. Taip pat reikėtų pažymėti, kad skirtumas tarp oficialių valstybės pajėgų ir nevalstybės pajėgų ne visada aiškus. Irako valstybės institucijos, visų pirma Irako saugumo pajėgos (ISF), įskaitant Irako kariuomenę ir federalinę bei vietos policiją, dalyvavo darant įvairius žmogaus teisių pažeidimus, visų pirma kovojant su ISIL ir ją nugalėjus 2017 m. gruodžio mėn. Pranešta, kad protestų metu saugumo pajėgos prieš protestuotojus naudojo perteklinę jėgą, todėl žuvo daug protestuotojų. Taip pat pranešta, kad vyriausybės agentai persekiojo pavienius asmenis, susijusius su protestuotojų judėjimu, juos areštuodami, bauginami, neteisėtai sulaikydami ir pan.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

- Be ISF, taip pat veikia kitos ginkluotosios grupuotės, susijusios su Irako valstybe.

PMF, taip pat vadinama visuotinės mobilizacijos padaliniais (PMU), gali būti laikomi sudėtinga skėtine organizacija, kurią sudaro daugybė įvairių rūšių milicijos, iš kurių dauguma yra šių milicija. Nors PMF yra teisėta valstybės institucija, PMF padaliniai praktiškai išlaiko autonominę kontrolę ir įtaką, o kai kurie iš jų palaiko glaudžius ryšius su svarbiausiomis politinėmis partijomis.

Genčių mobilizavimo miliciją sudaro sunitų genčių kovotojai. Genčių mobilizavimo milicija paprastai veikia vietos lygmeniu savo kilmės vietoje. Šias pajėgas, atsižvelgiant į jų pobūdį, sudėtinga priskirti kategorijoms, nes kai kurios iš jų gauna tiesioginius įsakymus iš Irako pajėgų ir vietos institucijų, o kitos yra tvirtai susijusios didesniais PMF ir laikosi jų įsakymų.

Nuo 2014 m. PMF padaliniai, kovodami su ISIL, vykdė neteisėtus žudymus, su asmenų dingimu susijusią veiklą, plėšimus ir keršto išpuolius. PMF taip pat užsiiminėjo nusikalstama veikla ir naudojo kitokią prievartą prieš civilius. Taip pat pranešta apie PMF ir vietos milicijos vykdomą priverstinį gyventojų perkėlimą, iškeldinimus, areštus, namų apiplėšimus, grasinimus, seksualinį išnaudojimą, priekabiavimą ir diskriminaciją. Pranešta, kad protestų metu PMF prieš protestuotojus naudojo perteklinę jėgą, todėl žuvo daug protestuotojų. Taip pat pranešta, kad PMF nariai persekiojo pavienius asmenis, susijusius su protestuotojų judėjimu, juos užpuldami, grobdami, mušdami, bauginami ir pan.

PMF paprastai laikomi valstybės subjektais, nors valstybė negali visiškai jų kontroliuoti. Priklausomai nuo ryšių su valstybe lygio konkrečiu atveju, valstybės arba nevalstybiniais subjektais gali būti laikoma kitos rūšies milicija.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

- **KRG institucijos**, pvz., pašmerga pajėgos, savivaldybės policija ir *Asayish* pajėgos, kaltinamos įvairiais žmogaus teisių pažeidimais, pvz., savavališkais sulaikymais, priverstiniais dingimais, neteisėtais žudymais, kankinimais ir kitų formų netinkamu elgesiu su ILSIS įtariamais asmenimis, taip pat smurtu iš keršto prieš civilius arabus sunitus. Taip pat gauta pranešimų apie KRG daromą spaudimą tam tikroms etninėms mažumoms, kad jos paskelbtų esančios kurdais, ir jų bauginimą; taip pat pranešta apie politinių oponentų sulaikymą, smurtinį demonstracijų slopinimą, žurnalistų žudymą ir bauginimus naujų žiniasklaidos priemonių atžvilgiu.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

- **ISIL** – tai Salafi džihadistų kovotojų grupė, kurią JT priskyrė prie teroristinių organizacijų, siekiančių sukurti ir plėsti kalifatą, ir taiko jai sankcijas. Vykdydama savo kampaniją „išgryninti“ savo teritoriją remiantis *takfir* doktrinomis, ISIL užpildinėjo šiitus, taip pat etnines ir religines mažumas, pvz., krikščionis, jazidus, šabakus, *Kaka'i* ir kurdus. Ji vykdė tokius pažeidimus kaip antai masiniai žudymo išpuoliai, priverstinis gyventojų perkėlimas, priverstinis atvertimas, grobimai, sisteminis ir plačiai paplitęs jų ideologijai nepritariančių asmenų žudymas, seksualinis smurtas, įskaitant seksualinę vergovę, prekybą žmonėmis, baudimą pagal savo paralelinę teisingumo sistemą ir pan.

2017 m. gruodžio mėn. paskelbta apie karinę pergalę prieš ISIL, kuri Irake nebevykdė jokios teritorinės kontrolės. ISIL siekė įsikurti vietose, kurioje buvo sudėtinga vykdyti įprastas karines operacijas, pvz., slėniuose, kalnuose ir dykumose šiaurės ir vidurio Irake, o ataskaitiniu laikotarpiu (2020 m. rugpjūčio 1 d. – 2021 m. spalio 31 d.) ji vykdė veiklą Anbare, Ninevoje, Erbile, Bagdado žieduose, Dijaloje, Kirkuke ir Salach ad Dine bei ginčijamose teritorijose.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

- Irako **gentys** dažnai dalyvauja konfliktuose ir turi sunkiosios ginkluotės. Genties įstatymų pažeidimas gali sukelti smurtą. Genčių ginčo sprendimo mechanizmai gali būti susiję su žmogaus teisių pažeidimu, pvz., *fasliya* ir žudymus dėl garbės. Taip pat pranešta, kad gentys vykdo neoficialų teisingumą, užsiima kerštu, žudymais ir yra

atsakingos už asmenų dingimus vykdant genties teisingumą prieš ISIL įtariamuosius ir toliau trukdo grąžinti asmenis, kurie, kaip manoma, turi ryšių su ISIL.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

- Konkrečiais atvejais **kiti** su persekiojimu arba didele žala susiję **nevalstybiniai subjektai** gali apimti šeimą (pvz., su smurtu dėl garbės susijusiais atvejais, išpuoliai prieš lesbietes, gėjus, biseksualius, translyčius, interseksualius ir *queer* (LGBTIQ) asmenis, moters lyties organų žalojimą, smurtą šeimoje), moters lyties organus žalojančius asmenis, nusikalstamas grupuotes ir pan.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Pabėgėlio statusas: gairės dėl konkrečių profilių

Preliminarios pastabos

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Kad prašytoją būtų galima priskirti prie pabėgėlių, turi būti įvykdytos visos pabėgėlio apibrėžties pagal PD sąlygos.

PD 2 straipsnio d punktas Apibrėžtis

Pabėgėlis – trečiosios šalies pilietis, kuris dėl visiškai pagrįstos persekiojimo dėl rasės, religijos, tautybės, politinių pažiūrų ar priklausymo prie tam tikros socialinės grupės baimės yra už šalies, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali arba dėl tokios baimės nepageidauja naudotis tos šalies apsauga, arba asmuo be pilietybės, kuris dėl minėtų priežasčių būdamas už šalies, kurioje yra jo ankstesnė įprastinė gyvenamoji vieta, ribų negali ar dėl tokios baimės nepageidauja į ją grįžti ir kuriam netaikomas 12 straipsnis (dėl pabėgėlio statuso nesuteikimo).

[PD 9 straipsnyje](#) aprašyta, kaip reikėtų vertinti persekiojimą.

[PD 10 straipsnyje](#) pateikta papildoma įvairių persekiojimo priežasčių klasifikacija (rasė, religija, pilietybė, politiniai įsitikinimai arba priklausymas konkrečiai socialinei grupei). Šių priežasčių ir persekiojimo arba persekiojimo nebuvimo ryšys turėtų būti nustatytas, kad prašytojas atitiktų pabėgėlio statuso suteikimo sąlygas.

Toliau pateikiamos gairės dėl konkrečių prašytojų profilių, remiantis jų asmeninėmis savybėmis ar ryšiais su tam tikra grupe (pvz., politine, etnine, religine).

Dėl kiekvieno prašymo reikia atlikti konkretų vertinimą. Reikėtų atsižvelgti į konkrečias su prašytoju susijusias aplinkybes ir atitinkamą informaciją apie kilmės šalį. Atliekant šį vertinimą būtų galima atsižvelgti, pvz., į šiuos veiksniai:

- prašytojo buveinės vietą, potencialių su persekiojimu susijusių subjektų buvimą ir jų gebėjimą užpulti juos dominanti asmenį;
- prašytojo veiksmų pobūdį (ar jie vertinami neigiamai ir (arba) ar tokius veiksmus vykdančiams asmenims su persekiojimu susijęs subjektas teikia pirmenybę);
- prašytojo matomumą (t. y. koku mastu tikėtina, kad prašytojas yra žinomas su persekiojimu susijusiam subjektui arba toks subjektas galėtų nustatyti jo tapatybę); tačiau pažymėtina, kad su persekiojimu susijusiam subjektui nebūtina nustatyti asmens tapatybę, jei asmuo pagrįstai baiminasi persekiojimo;
- prašytojui prieinamus išteklius, kurie padėtų jam išvengti persekiojimo (pvz., ryšiai su įtakingais asmenimis, tinklu);

- kita.

Tai, kad prašytojas jau buvo persekiojamas arba buvo tiesiogiai grasinama persekioti, yra rimtas visiškai pagrįstos prašytojo persekiojimo baimės požymis, nebent yra tinkamų priežasčių manyti, kad toks persekiojimas nepasikartos ([PD 4 straipsnio 4 dalis](#)).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Profiliai

Šiame skirsnyje aptariami kai kurie prašytojų iš Irako, kurių prašymai dažnai buvo nagrinėjami ES valstybėse narėse, profiliai. Jame pateiktos bendros išvados dėl galimybės atitinkamo profilio asmenims suteikti pabėgėlio statusą ir gairės dėl papildomų aplinkybių, į kurias reikia atsižvelgti atliekant konkretų vertinimą. Kai kurie profiliai skirstomi į papildomus profilius kartu pateikiant skirtingas išvadas, susijusias su rizikos analize ir (arba) ryšiu su persekiojimo priežastimi. Kad dokumentą būtų paprasčiau skaityti, visada nurodomas atitinkamas profilio numeris ir pateikiama nuoroda į atitinkamą bendrosios analizės skirsnį.

Išvados dėl kiekvieno profilio turėtų būti vertinamos kaip nedarančios poveikio prašytojo prašymų patikimumo vertinimui.

Skaitant toliau pateiktą lentelę, reikėtų atsižvelgti į toliau išvardytas aplinkybes.

- Atskiras prašytojas gali priklausyti **daugiau nei vienam** šiose gairėse aprašytam **profilui**. Reikėtų išsamiai išnagrinėti su visomis tokiomis aplinkybėmis susijusius apsaugos poreikius.
- Pastraipose, kuriose aprašoma **rizikos analizė**, daugiausia dėmesio skiriama rizikos lygiui ir kai kurioms atitinkamoms rizikai įtakos turinčioms aplinkybėmis. Išsamesnes gaires, susijusias su tokių veiksmų kaip antai persekiojimas kvalifikavimu, galima rasti atitinkamuose bendrosios analizės skirsniuose.
- Toliau pateiktoje lentelėje apibendrinamos išvados, susijusios su įvairiais profiliais ir papildomais profiliais, ir ji skirta bylas nagrinėjantiems pareigūnams, kad šie ją naudotų kaip praktinę priemonę. Nors pateikti papildomų profilių pavyzdžiai yra susiję su skirtinga rizika ir aplinkybėmis, dėl kurių rizika gali padidėti arba sumažėti, **šių pavyzdžių sąrašas nėra**

baigtinis ir juos reikia vertinti atsižvelgiant į visas konkretaus atvejo aplinkybes.

- **Asmenys, kurie anksčiau priklausė tam tikram profiliui**, arba asmenys, kuris priklauso tam tikram profiliui, **šeimos nariai** gali turėti apsaugos poreikių, kurie yra panašūs nurodytuosius prie atitinkamo profilio. Ši aplinkybė nėra aiškiai nurodyta toliau pateiktoje lentelėje, tačiau į ją reiktų atsižvelgti atliekant konkretų vertinimą.
- Pastraipose „**Galimas ryšys**“ nurodytos galimos sąsajos su persekiojimo priežastimis pagal [PD 10 straipsnį](#). Bendrosios analizės skirsniuose pateikiamos papildomos gairės, susijusios su tuo, ar ryšys su persekiojimo priežastimi apskritai būtų pagrįstas arba gali būti pagrįstas priklausomai nuo konkrečių bylos aplinkybių.
- Kai kurių profilių atveju ryšys taip pat gali būti tarp **apsaugos** nuo persekiojimo **nebuvo** ir vienos ar kelių priežasčių, nurodytų [PD 10 straipsnyje](#) ([PD 9 straipsnio 3 dalis](#)).

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

2.1. Asmenys, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL

Rizikos analizė:

Asmenų, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL, atveju apskritai pagrįsta baimė būti persekiojamam būtų įrodyta, nes asmenys, kurie, kaip manoma, turi ryšių su ISIL, yra prioritetas visų saugumo subjektų taikinys.

Asmenų, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL, šeimos narių atveju atliekant konkretų vertinimą, ar yra pagrįsta tikimybė, kad prašytojas bus persekiojamas, reiktų atsižvelgti į riziką įtakos turinčias aplinkybes, pavyzdžiui:

- šeiminių padėtį (pvz., vieniša moteris ar našlė, namų ūkiui vadovaujančios moterys);
- vaikas su vieniša motina arba motina našlė ir (arba) tėvu, kuris yra užsienietis, miręs arba dingęs;
- priklausymą genčiai;
- kilmės vietą;
- kita.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai.

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.2. Arabai sunitai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: vien tai, kad asmuo yra arabas sunitas, paprastai nereiškia, kad persekiojimo baimė yra pagrįsta. Atliekant konkretų vertinimą, ar yra pagrįsta tikimybė, kad prašytojas bus persekiojamas, reikėtų atsižvelgti į rizikai įtakos turinčias aplinkybes, pavyzdžiui:

- kilmės vietą;
- gentį;
- amžių;
- lytį;
- kita.

Jei manoma, kad asmuo turi ryšių su ISIL, žr. 2.1 „Asmenys, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL“.

Dėl arabų sunitų, kurie gali būti pašalinimo iš partijos „Ba’ath“ proceso dalyviai, žr. 2.7 „Buvę partijos „Ba’ath“ nariai“.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai (pvz., ryšiai su ISIL, partija „Ba’ath“).

Atskirais atvejais – rasė (tautybė, pvz., jei grįžti draudžia KRG) ir (arba) religija.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.3. Žmogaus teisės ir politinės opozicijos aktyvistai ir protestuotojai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- lyderio vaidmuo ir dalyvavimo laipsnis protestuose;
- veiklos pobūdis;
- asmens politiniai ir (arba) religiniai įsitikinimai;
- lytis;
- matomumas;

- žinomumas institucijoms (pvz., ankstesnis areštas);
- kita.

Vien tai, kad asmuo praeityje dalyvavo proteste, nėra pakankama aplinkybė, kad būtų galima pagrįstai baimintis persekiojimo.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.4. Žurnalistai ir žiniasklaidos darbuotojai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- veiklos pobūdis (tema, apie kurią praneša asmuo);
- asmens politiniai ir (arba) religiniai įsitikinimai;
- lytis;
- matomumas;
- žinomumas institucijoms;
- kita.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.5. Ginkluotųjų pajėgų dezertyrai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: laikoma, kad rizika yra labai maža. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- pajėgos, kurioms priklausė prašytojas;
- prašytojo laipsnis / pareigos;
- dezertyravimo aplinkybės (pvz., per neramumus arba nepaprastosios padėties metu);
- kita.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai.

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.6. Asmenys, kuriuos bandė verbuoti ginkluotosios grupuotės

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: asmeniui kylanti rizika būtų pagrįsta tik išimtiniais atvejais. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- lytis;
- kilmės vieta;
- etninė kilmė / religinė priklausomybė (pvz., PKK kurdas, ISIL arabų sunitas);
- amžius;
- ginkluotųjų grupuočių buvimas / įtaka;
- kita.

Galimas ryšys: nors priverstinio verbavimo rizika iš esmės negali reikšti ryšio su persekiojimo priežastimi, atsisakymo pasekmės, priklausomai nuo konkrečių aplinkybių, galėtų pateisinti tokį ryšį, be kita ko, su (primestais) politiniais įsitikinimais.

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.7. Buvę partijos „Ba’ath“ nariai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: apskritai įprasto partijos „Ba’ath“ nario persekiojimo rizika yra minimali ir priklauso nuo konkrečių aplinkybių. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- viešas pritarimas partijos „Ba’ath“ ideologijai;
- anksčiau eitos aukštos pareigos partijoje;
- buvęs Sadamo Huseino kariuomenės arba policijos pareigūnas;
- darbas Sadamo Huseino režimo vadovaujamose žvalgybos tarnybose;
- galimi (numanomi) ryšiai su ISIL;
- kita.

Taip pat žr. 2.1 „Asmenys, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL“ ir 2.2 „Arabų sunitai“.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai.

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.8. Irako saugumo tarnybų (ISF), visuotinės mobilizavimo pajėgos (PMF), pašarų pajėgos ir vietos policija

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- darbo ir kilmės vieta (apylinkės, kuriose ISIL tęsia veiklą);
- prašytojo matomumas;
- statusas organizacijoje;
- laikotarpis, praėjęs nuo pasitraukimo iš pajėgų;
- asmeniniai konfliktai;
- kita.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai.

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.9. Asmenys, kurie, kaip manoma, prieštarauja ISIL

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- darbo ir kilmės vieta (vietos, kuriose ISIL tęsia veiklą);
- priklausymas genčiai ir genties pozicija dėl ISIL;
- prašytojo matomumas;
- statusas bendruomenėje;
- viešas paramos vyriausybei reiškimas arba viešas ISIL veiksmų pasmerkimas;

- asmeniniai konfliktai;
- kita.

Kadangi ISIL veiklos pajėgumai gerokai sumažėjo, ISIL keliama grėsmė asmenims pagal šį profilį sumažėjo, palyginti su ankstesniais metais.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai ir (arba) religija (kai ISIL juos apkaltina *takfirizmu*).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.10. (Numanomi) vakarų šalių ginkluotųjų pajėgų, organizacijų ar įmonių sąjungininkai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Atliekant konkretų vertinimą, ar yra pagrįsta tikimybė, kad prašytojas bus persekiojamas, reikėtų atsižvelgti į rizikai įtakos turinčias aplinkybes, pavyzdžiui:

- profesijos pobūdį ir trukmę (pvz., vertėjai žodžiu);
- profesijos matomumą;
- ankstesnius grasinimus;
- kita.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai ir (arba) religija (pvz., vertėjų žodžiu atveju).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.11. Humanitariniai darbuotojai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- lytis (taip pat žr. 2.16.4 „Viešojoje erdvėje veikiančios moterys“);
- veiklos pobūdis (pvz., pagalbos teikimas ryšių su ISIL turinčioms moterims ir vaikams, taip pat žr. 2.1 „Asmenys, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL“);

- darbo / veiklos regionas;
- kita.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai ir (arba) religija (kai ISIL juos apkaltina *takfirizmu*).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.12. LGBTIQ asmenys

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: pagrįsta baimė būti persekiojamam paprastai būtų pateisinama.

Galimas ryšys: priklausymo konkrečiai socialinei grupei.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.13. Asmenys, kurie, kaip manoma, peržengia moralės kodeksus

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- peržengta moralinė ir (arba) visuomeninė norma;
- lytis (didesnė rizika moterims);
- konservatyvi aplinka;
- kilmės vieta;
- tradicinių lyties vaidmenų šeimoje ir visuomenėje suvokimas;
- kita.

Galimas ryšys: religija (pvz., skirtingų religijų / etninės kilmės asmenų santuokos, taip pat konkretūs atvejai, kai asmenys nukenčia nuo šių milicijos), priklausymas konkrečiai socialinei grupei ir (arba) rasė (etniškumas).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.14. Asmenys, įtariamai šventvagyste ir (arba) apostaze

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: pagrįsta baimė būti persekiojamam paprastai būtų pateisinama.

Vis dėlto rizikos vertinime reikėtų atsižvelgti į religinę ir nereliginę praktiką, kuria prašytojas užsiims ir į tai, ar dėl šios praktikos jam kils reali rizika, kartu atsižvelgiant į jo buveinės regioną (rizika paprastai yra mažesnė KRI), šeimos ir etninę kilmę, lytį ir pan.

Taip pat žr. **2.15 „Religinės ir etninės mažumos ir asmenys be pilietybės“.**

Galimas ryšys: religija.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.1. Turkmėnai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- kilmės vieta (pvz., turkmėnai šiitai, esantys vietose, kuriose ISIL tęsia veiklą);
- numanomas ryšys su ISIL (ypač tai pasakytina apie turkmėnus sunitus);
- religija;
- lytis;
- kita.

Galimas ryšys: rasė (etniškumas) ir (arba) religija.

Kai kuriais atvejais (primesti) politiniai įsitikinimai, ypač turkmėnų šiitų atveju.

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai, visų pirma tai taikoma su PKK, PMF arba ISIL ryšių turintiems turkmėnams.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.2. Jazidai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- kilmės vieta (pvz., jazidai, esantys vietose, kuriose ISIL tęsia veiklą);
- tapatybės dokumentai (jų neturėjimas);
- lytis;
- kita.

Galimas ryšys: religija, rasė ir (arba) pilietybė.

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai, visų pirma tai taikoma jazidų milicijos nariams.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.3. Krikščionys

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- kilmės vieta (pvz., krikščionims, gyvenantiems vietose, kuriose ISIL tęsia veiklą, kyla didesnė rizika, tuo tarpu KRI rizika yra mažesnė);
- lytis;
- kita.

Galimas ryšys: religija.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.4. Šabakai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- kilmės vieta;
- kita.

Galimas ryšys: rasė ir (arba) religija (atsižvelgiant į ISIL vykdytą persekiojimą).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.5. *Kaka'i*

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- kilmės vieta (didesnė rizika kyla vietose, kuriose ISIL tęsia veiklą, tuo tarpu KRI rizika yra mažesnė);
- kita.

Galimas ryšys: rasė ir (arba) religija.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.6. *Sabean-Mandaeans*

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- kilmės vieta (rizika mažesnė KRI);
- kalba;
- lytis;
- profesija;
- kita.

Galimas ryšys: religija ir (arba) rasė (visų pirma KRI).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.7. *Baha'i*

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- tapatybės dokumentai (jų neturėjimas);
- bepilietybė;
- kilmės vieta;
- kita.

Galimas ryšys: religija.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.8. *Bidoon*

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- tapatybės dokumentai (jų neturėjimas);
- bepilietybė;
- kilmės vieta;
- kita.

Galimas ryšys: rasė ir (arba) pilietybė (bepilietybė).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.9. *Fayli* kurdai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- tapatybės dokumentai (jų neturėjimas);
- bepilietybė;
- kilmės vieta (Irako pietinė dalis, vietos, kuriose ISIL tęsia veiklą);
- kita.

Galimas ryšys: rasė, religija ir pilietybė (bepilietybė)

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.15.10. Palestiniečiai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- vietovė, kurioje yra įprastinė gyvenamoji vieta;
- (numanomi) ryšiai su buvusiu režimu arba (sunitų) kovotojų grupės;
- tapatybės dokumentai (jų neturėjimas);
- kita.

Galimas ryšys: pilietybės (bepilietybė), (primesti) politiniai įsitikinimai (numanoma parama sunitų milicijai arba ISIL, taip pat žr. 2.1 „Asmenys, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL“).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.16. Moterys

2.16.1 Smurtas prieš moteris ir mergaites: apžvalga

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visoms moterims ir mergaitėms rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su smurtu, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- tradicinių lyties vaidmenų šeimoje suvokimas;
- prasta socialinė ir ekonominė padėtis;
- kilmės vieta;
- genties įtaka;
- kita.

Galimas ryšys: priklausymas konkrečiai grupei (pvz., moterys, kurios tapo seksualinės prievartos aukomis, moterys, kurios paspruko iš priverstinės santuokos).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.16.2 Priverstinė santuoka ir vaikų santuoka

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visoms moterims ir mergaitėms rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su priverstine santuoka ir vaikų santuoka, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- jaunas amžius;
- kilmės vieta (ypatingas poveikis daromas kaimo vietovėms);
- tradicinių lyties vaidmenų šeimoje suvokimas;
- prasta šeimos socialinė ir ekonominė padėtis;
- šalies viduje perkeltos asmens statusas;
- kita.

Galimas ryšys: priklausymas konkrečiai socialinei grupei (pvz., moterys, kurios atsisakė sudaryti priverstinę arba vaikų santuoką).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.16.3 Moters lyties organų žalojimas ir apipjaustymas

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visoms moterims ir mergaitėms rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su moters lyties organų žalojimu ir apipjaustymu, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- jaunas amžius;
- kilmės vieta (ypatingas poveikis daromas KRI);
- etniškumas (ypatingas poveikis daromas kurdų mergaitėms);
- religija (labiausiai paplitusi tarp sunitų);
- tradicinių lyties vaidmenų šeimoje suvokimas;
- išsilavinimo lygis;
- vietos valdžia / (galimo) vyro ir jo šeimos ar giminių įtaka;
- kita.

Galimas ryšys: priklausymas konkrečiai socialinei grupei.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.16.4 Viešojoje erdvėje veikiančios moterys

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visoms moterims ir mergaitėms rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su veikla viešojoje erdvėje, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- kilmės vietą;
- konservatyvi aplinka;
- prašytojo matomumas (pvz., darbo pobūdis, vieši pareiškimai, kuriuos persekiojimo vykdytojas suvokia neigiamai);
- tradicinių lyties vaidmenų šeimoje ir giminėje suvokimas;
- kita.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai ir (arba) religija, priklausymas konkrečiai socialinei grupei (moterų darbas laikomas nepriimtiniu, remiantis tradiciniais lyties vaidmenimis).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.16.5 Moterys, kurios, kaip manoma, peržengė moralės kodeksus

Žr. profilį **2.13 „Asmenys, kurie, kaip manoma, peržengia moralės kodeksus“**.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.16.6 Moterys, kurios, kaip manoma, turi ryšių su ISIL

Žr. profilį **2.1 „Asmenys, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL“**.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.16.7 Vienišos moterys ir namų ūkiui vadovaujančios moterys

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visoms vienišoms moterims ir namų ūkiui vadovaujančioms moterims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- asmeninis statusas;
- kilmės ir gyvenamoji vieta (pvz., šalies viduje perkeltų asmenų stovyklos);
- tradicinių lyties vaidmenų šeimoje ar bendruomenėje suvokimas;
- ekonominė padėtis;
- išsilavinimas;
- kita.

Galimas ryšys: priklausymas konkrečiai socialinei grupei

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.17. Vaikai

2.17.1 Smurtas prieš vaikus: apžvalga

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems vaikams rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su smurtu, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- lytis (berniukams ir mergaitėms gali kilti nevienoda rizika);
- numanomi ryšiai su ISIL (žr. 2.1 profilį „Asmenys, kurie (kaip manoma) turi ryšių su ISIL“);
- amžius;
- tradicinių lyties vaidmenų šeimoje suvokimas;
- prasta vaiko ir šeimos socialinė ir ekonominė padėtis;
- kita.

Galimas ryšys: (primesti) politiniai įsitikinimai (pvz., numanomų ryšių su ginkluotosiomis grupuotėmis atveju), religija (pvz., kai persekiojimą vykdo ekstremistų grupuotės) ir (arba) priklausymo konkrečiai socialinei grupei (pvz., vaikai, kurie yra seksualinės prievartos aukos).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.17.2 Vaikų santuokos

Žr. profilio **2.16 „Moterys“** skirsnį **2.16.2 „Priverstinė santuoka ir vaikų santuoka“**.

2.17.3 Moters lyties organų žalojimas ir apipjaustymas

Žr. profilio **2.16 „Moterys“** skirsnį **2.16.3 „Moters lyties organų žalojimas ir apipjaustymas“**.

2.17.4 Vaikų darbas ir prekyba vaikais

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems vaikams rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su vaikų darbu ir (arba) prekyba vaikais, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- amžius;
- lytis;
- prasta vaiko ir jo šeimos socialinė ir ekonominė padėtis;
- šalies viduje perkeltos asmens statusas;
- kita.

Galimas ryšys: siekiant nustatyti, ar ryšys su persekiojimo priežastimi gali būti pagrįstas, reikia atsižvelgti į konkrečias su vaiku susijusias aplinkybes.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.17.5 Vaikų verbavimas

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: pagrįsta persekiojimo baimė būtų pagrįsta tik išimtiniais atvejais. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- lytis;

- kilmės vieta, etninė kilmė / religinė priklausomybė (pvz., PKK kurdas, ISIL arabų sunitas);
- amžius (nepilnametis);
- šalies viduje perkeltos asmens statusas;
- ginkluotųjų grupuočių buvimas / įtaka;
- kita.

Galimas ryšys: siekiant nustatyti, ar ryšys su persekiojimo priežastimi gali būti pagrįstas, reikia atsižvelgti į konkrečias su vaiku susijusias aplinkybes.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.17.6 Vaikų, ypač mergaičių išsilavinimas

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems vaikams rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su sąmoningais galimybių įgyti išsilavinimą ribojimais, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- tapatybės dokumentai (jų neturėjimas);
- etninė ir religinė kilmė;
- lytis (mergaitėms kyla didesnė rizika);
- negalia;
- amžius;
- tradicinių lyties vaidmenų šeimoje suvokimas;
- prasta vaiko ir šeimos socialinė ir ekonominė padėtis;
- kilmės vieta;
- kita.

Galimas ryšys: reikėtų atsižvelgti į konkrečias su vaiku susijusias aplinkybes. Pavyzdžiui, jei tapatybės dokumentus atsisakoma išduoti dėl priklausymo mažumos grupei, gali būti atsižvelgiama į ryšį su pilietybe ir (arba) rase.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.17.7 ISIL režimo metu gimę vaikai, kurie neturi civilinės būklės dokumentų

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems vaikams rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su sąmoningais galimybės gauti civilinės būklės dokumentus ribojimais, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- vieniša motina arba motina našlė;
- tėvas užsienio pilietis, miręs arba dingęs tėvas;
- kita.

Galimas ryšys: priklausymas konkrečiai socialinei grupei

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.17.8 Globėjo neturintys vaikai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems vaikams rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo, susijusio su globėjo nebuvimu, baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- tapatybės dokumentai (jų neturėjimas);
- tai, ar žinomi vaiko tėvai;
- gimimas iš neteisėtų lytinių santykių;
- kilmės vieta;
- religija;
- etniškumas;
- kita.

Galimas ryšys: priklausymas konkrečiai socialinei grupei (pvz., palikti vaikai arba vaikai, kurių tėvai nežinomi).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.18. Neįgalūs ir rimtų sveikatos sutrikimų turintys asmenys

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: Dėl darbuotojų ir pakankamos infrastruktūros, skirtos tinkamai (rimtų) sveikatos sutrikimų turinčių asmenų poreikiams patenkinti trūkumo, nepavyksta įvykdyti PD 6 straipsnio dėl subjekto, kuris pradeda persekiojimą arba sukelia didelę žalą buvimo, išskyrus atvejus, kai asmeniui tyčia panaikinama galimybė gauti sveikatos priežiūrą.

Psichikos ar fizinę negalią turinčių asmenų atveju ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- amžius;
- psichikos arba fizinės negalios pobūdis ir matomumas;
- neigiamas šeimos požiūris;
- kita.

Galimas ryšys: priklausymas konkrečiai socialinei grupei (pvz., pastebimą psichikos negalią turintys asmenys).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.19. Asmenys dalyvaujantis su kraujo kerštu susijusiuose veiksmuose dėl genčių konflikto ir nuo jų nukentėję

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- kraujo keršto intensyvumas;
- galimybė išspręsti konfliktą;
- genčių etninė kilmė ir religija;
- socialinis genčių statusas;
- kilmės vieta (vieta, kurioje teisinė sistema yra silpna, miesto arba kaimo vietovė);
- kita.

Galimas ryšys: rasė (kilmė, iš kurios matyti priklausymas genčiai).

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

2.20. Įprastais nusikaltimais apkaltinti asmenys

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

Rizikos analizė: ne visiems šio profilio asmenims rizika yra tokio lygio, kad būtų nustatyta pagrįsta persekiojimo baimė. Rizikai įtakos gali turėti tokios aplinkybės kaip antai:

- prašytojo kilmės vieta ir paplitę teisingumo mechanizmai;
- nusikaltimo, už kurį prašytojas persekiojamas, pobūdis;
- numatyta bausmė;
- prašytojo lytis;
- kita.

Galimas ryšys: apskritai nėra ryšio su Konvencijoje nurodyta persekiojimo priežastimi. Tai nedaro poveikio atvejų vertinimui, kai persekiojimo motyvas yra diskriminacija Konvencijoje nustatytu pagrindu, arba persekiojimas pradedamas ar vykdomas dėl Konvencijoje nustatyto diskriminuojančio pagrindo.

* Su šiuo profiliu gali būti susiję [pabėgėlio statuso nesuteikimo](#) aspektai.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Papildoma apsauga

PD 15 straipsnio a punktas

Mirties bausmė ar egzekucija

Paskutinį kartą atnaujinta: 2019 m. birželio mėn.

Mirties bausmė nustatyta 1969 m. Irako baudžiamajame kodekse Nr. 11, Kovos su terorizmu įstatyme, Kariniame baudžiamajame kodekse ir 2008 m. Irako vidaus saugumo pajėgų baudžiamajame kodekse. Pagal 2005 m. Irako konstituciją prezidentas tvirtina kompetentingų teismų paskirtas mirties bausmes.

Nusikaltimai, už kuriuos Irake skiriama mirties bausmė, apima tokias nusikalstamas veikas kaip nusikaltimai vidaus ar išorės saugumui ir prieš valstybės institucijas, terorizmo aktus, pagrobimą, žaginimą, prekybą narkotikais, kai dėl to žuvo žmogus, prostituciją, žmogžudystę sunkinančiomis aplinkybėmis ir prekybą žmonėmis, kai dėl to žuvo žmogus.

Irake toliau vykdomos mirties bausmės ir tai yra viena iš trijų Artimųjų Rytų šalių, skiriančių ir vykdančių mirties bausmę. Mirties bausmė vykdoma pakariant.

Savo kontroliuojamose teritorijose ISIL nustatė bausmes už, pvz., atsisakymą įstoti į jų gretas arba moralės kodeksų, kuriuos ISIL nustato laikydamasi griežto šariato teisės aiškinimo, peržengimą. Tai apima mirties bausmes, kurios patektų į [PD 15 straipsnio a punktą](#) taikymo sritį.

Kai kurių profilių prašytojams iš Irako gali kilti mirties bausmės ar egzekucijos rizika. Tokiais atvejais galėtų būti ryšys su Konvencijoje nustatytu pagrindu (žr., pvz., [2.1 profilį „Asmenys, kurie \(kaip manoma\) turi ryšių su ISIL“](#)).

Tais atvejais, kai nėra jokio ryšio su persekiojimo priežastimi remiantis pabėgėlio apibrėžtimi (pvz., kai kuriais atvejais, nurodytais [2.20 profilyje „Įprastais nusikaltimais apkaltinti asmenys“](#)), reikėtų išnagrinėti papildomos apsaugos poreikį pagal [PD 15 straipsnio a punktą](#).

Atkreipkite dėmesį, kad gali būti svarbios su [pabėgėlio statuso nesuteikimu](#) susijusios aplinkybės.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

PD 15 straipsnio b punktas

Kankinimas arba nežmoniškas ar žeminantis elgesys ar baudimas

Paskutinį kartą atnaujinta: 2019 m. birželio mėn.

Kaip pažymėta skyriuje dėl [pabėgėlio statuso](#), kai kurių profilių prašytojams iš Irako gali kilti kankinimų arba nežmoniško ar žeminančio elgesio arba bausmės rizika. Tokiais atvejais dažnai būtų ryšys su persekiojimo priežastimi, kuri patenka į pabėgėlio apibrėžtį, ir tiems asmenims būtų galima suteikti pabėgėlio statusą. Tačiau atsižvelgiant į atvejus, kai nėra ryšio su Konvencijoje nustatytu pagrindu, reikėtų išnagrinėti papildomos apsaugos poreikį pagal [PD 15 straipsnio b punktą](#).

Nagrinėjant apsaugos pagal [PD 15 straipsnio b punktą](#) poreikį, reikėtų atsižvelgti į toliau išvardytas aplinkybes.

- **Sveikatos priežiūros paslaugų neprieinamumas ir socialinės bei ekonominės sąlygos.** Svarbu pažymėti, kad didelė žala turi būti daroma dėl subjekto elgesio ([PD 6 straipsnis](#)). Bendras sveikatos priežiūros paslaugų, švietimo neprieinamumas ar kitos socialinės ir ekonominės aplinkybės (pvz., viduje perkeltų asmenų padėtis, sunkumai ieškant pragyvenimo galimybių, būsto) patys savaime nelaikomi patenkančiais į nežmoniško ar žeminančio elgesio taikymo sritį pagal [PD 15 straipsnio b punktą](#), išskyrus atvejus, kai subjektas veikia tyčia, pvz., sąmoningas galimybių prašytojui gauti tinkamas sveikatos priežiūros paslaugas, atėmimas.
- **Nusikalstamas smurtas.** Nusikalstami tinklai Irake išnaudoja vaikus prekybai narkotikais ir nelegalios prekybos tikslais, o migrantus išnaudoja priverstiniam darbui. Taip pat pranešta, kad tokie subjektai kaip PMF ir gentys užsiima nusikalstama veikla. Nusikalstamo smurto motyvas paprastai yra finansinė nauda ir kova dėl valdžios. Jeigu nėra ryšio su persekiojimo priežastimi pagal pabėgėlio apibrėžtį, nusikaltimų, pvz., žudymo, ginkluoto apiplėšimo, pagrobimo, turto sunaikinimo, prievartavimo, priverstinio darbo, vaikų verbavimo, prekybos seksualinio išnaudojimo tikslais ir pan., rizika gali atitikti [PD 15 straipsnio b punkto](#) sąlygas. *[Persons living with disabilities and persons with severe medical issues](#)*
- **Savavališki sulaikymai, neteisėtas kalinimas ir sąlygos kalėjimuose.** Ypatingą dėmesį reikėtų skirti savavališkų sulaikymų ir neteisėto kalinimo reiškiniui, taip pat sąlygoms kalėjimuose. Vertinant sulaikymo sąlygas galima atsižvelgti, pvz., į šiuos bendrus aspektus: ribotoje erdvėje esančių sulaikytų asmenų skaičių, sanitarijos įrenginių, šildymo, apšvietimo, miegojimo sąlygų, maisto, poilsio ar bendravimo su išorės pasauliu tinkamumą.

Pranešimuose nurodyta, kad pasitaikė savavališkų sulaikymų, pailginto kalinimo, įskaitant kalinimą slaptoje kalinimo įstaigoje, ir plačiai paplitusio kankinimo, ypač

terorizmu įtariamų asmenų, atvejų. UNAMI pranešimuose nurodyta, kad kalinimo įstaigos yra stipriai perkrautos, o jų infrastruktūra prasta, įskaitant nepilnamečių kalinimo įstaigas, o vaikai ne visada atskiriami nuo kalinamų suaugusiųjų. Pranešta, kad policijos sulaikymo ir apklausos kamerose ir kalėjimuose toliau plačiu mastu naudojama kankinimų praktika. Sulaikyti ISIL įtariamieji buvo kankinami tyrėjams naudojant, pvz., elektros srovę, kalinimą vienutėje ir mušami. Pranešta apie kalinamų asmenų mirtis dėl kankinimų arba kitokio netinkamo elgesio. Tarptautinės žmogaus teisių organizacijos rado įrodymų apie pačius įvairiausių kankinimų ir šiurkštų elgesį vidaus ministerijai pavaldžiose kalinimo įstaigose ir mažesniu mastu gynybos ministerijai bei KRG priklausančiose įstaigose. KRI vietos ir tarptautinių organizacijų galimybė patekti į kalinimo įstaigas taip pat yra labai apribota, todėl stebėsenos praktiškai neįmanoma atlikti.

Be to, galima manyti, kad tais atvejais, kai persekiojimas arba bausmė yra labai nesąžininga arba neproporcinga, arba kai asmuo kalėjime kalinamas sąlygomis, kurios yra nesuderinamos su pagarba žmogaus orumui, gali susidaryti su didele žala susijusi situacija, kaip nurodyta [PD 15 straipsnio b punkte](#). Jeigu nėra ryšio su persekiojimo priežastimi, toks elgesys gali atitikti [PD 15 straipsnio b punkto](#) sąlygas.

Atkreipkite dėmesį, kad gali būti svarbios su [pabėgėlio statuso nesuteikimu](#) susijusios aplinkybės.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

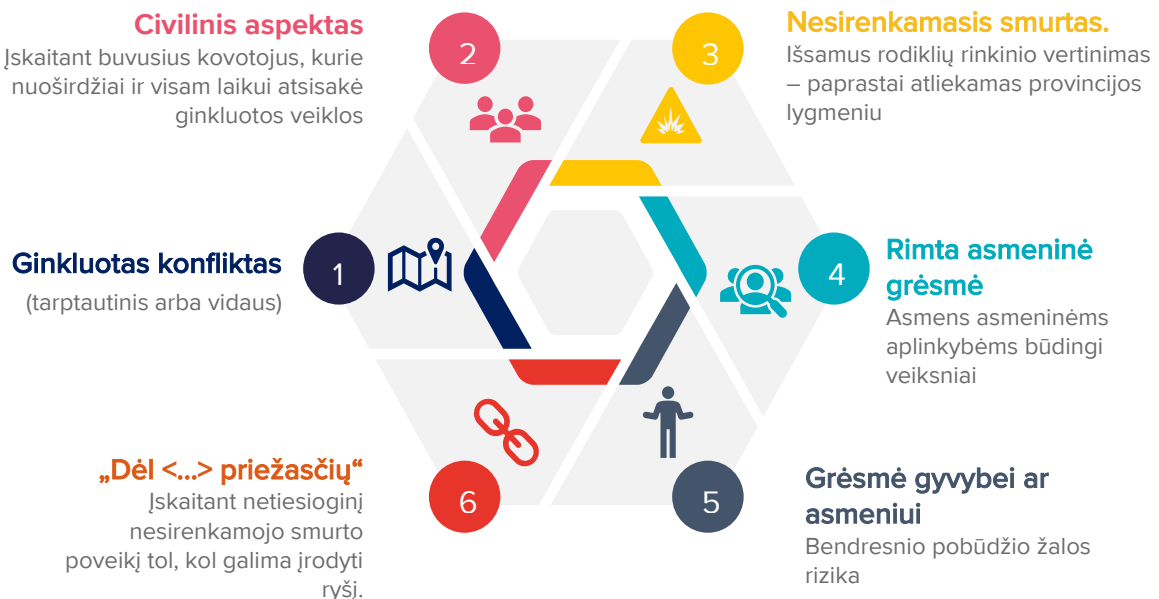
PD 15 straipsnio c punktas

Rimta ir asmeninė grėsmė civilio gyvybei ar asmeniui, kylanti dėl nesirenkamojo smurto tarptautinio ar vidaus ginkluoto konflikto

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

[PD 15 straipsnio c punkto](#) taikymui būtini elementai:

2 pav. PD 15 straipsnio c punktas: vertinimo elementai.

Tam, kad būtų taikomas [PD 15 straipsnio c punktas](#), turėtų būti įvykdytos visos išvardytos sąlygos.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Toliau pateikiama atitinkamų išvadų, susijusių su padėtimi Irake, santrauka.

- a. Ginkluotas konfliktas:** Irake vyksta daugybė sutampančių netarptautinių (vidaus) ginkluotų konfliktų, iš kurių labiausiai žinomas yra Irako vyriausybės ir ISIL konfliktas. Kai kurios Irako dalys kenčia nuo tarptautinio ginkluoto konflikto, kuriame dalyvauja Turkija, nes Turkijoje vykstantis Turkijos ir PKK konfliktas išplito į šiaurės Irako teritoriją. Kitame skirsnyje dėl nesirenkamojo smurto pateiktos papildomos gairės dėl Irako teritorijoje vykstančių ginkluotų konfliktų geografinio masto.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

b. Civilinis aspektas: [PD 15 straipsnio c punktas](#) taikomas asmeniui, kuris nėra kurios nors konflikto šalies narys ir nedalyvauja priešiškuose veiksmuose, galbūt įskaitant buvusius kovotojus, kurie nuoširdžiai ir visam laikui atsisakė ginkluotos veiklos. Toliau išvardytų profilių asmenų prašymus reikėtų nagrinėti atidžiai. Remiantis individualiu vertinimu, gali būti nustatyta, kad tokie prašytojai neatitinka civilių sąlygų pagal [PD 15 straipsnio c punktą](#). Pavyzdžiui:

- ISIL ir susijusios grupuotės;
- naujos milicijos dalys, susidariusios iš ISIL likučių (pvz., „Baltosios vėliavos“);
- kitos milicijos grupuotės, pvz., „Jamaat Ansar Al-Islam“, „Naqshbandi Order“, „Jaysh Al-Mujahideen“ ir Irako Islamo armija;
- ISF;
- PMF ir kitos milicijos grupuotės;
- KRG pajėgos;
- PKK;
- gentys.

Reikėtų pažymėti, kad aktyvus dalyvavimas priešiškoje veikloje nebūtinai reiškia, jog buvo atvirai nešiojamas ginklas, bet gali apimti ir esminę logistinę ir (arba) administracinę paramą kovotojams.

Svarbu pažymėti, kad apsaugos poreikių vertinimas yra orientuotas į ateitį. Todėl pagrindinis sprendimas klausimas yra susijęs su tuo, ar prašytojas, jei grįš, bus civilis, ar ne. Faktas, kad asmuo anksčiau dalyvavo priešiškoje veikloje, nebūtinai reiškia, kad PD 15 straipsnio c punktas jiems nebus taikomas.

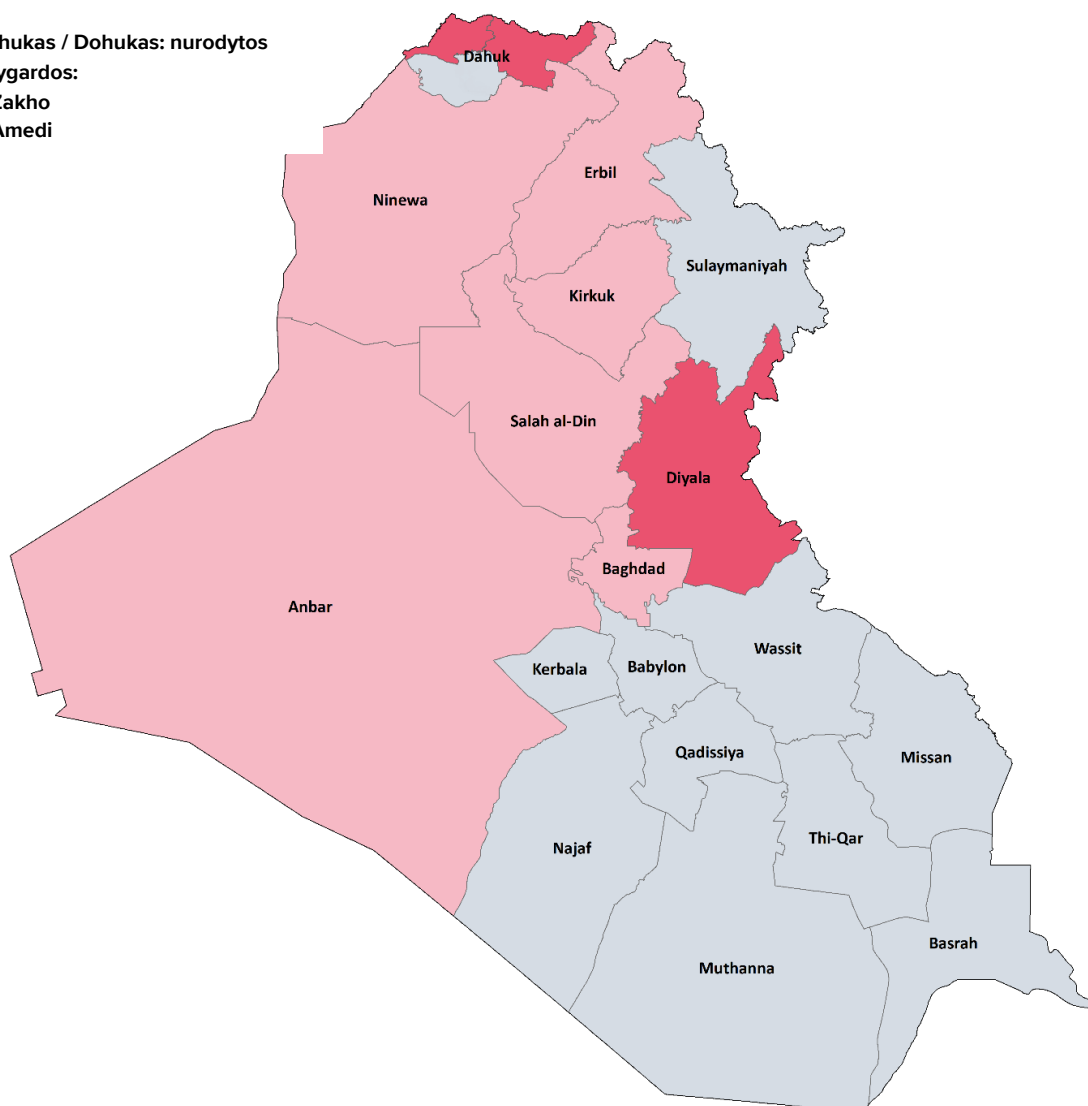
Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

c. Nesirenkamasis smurtas: tai smurtas, kuris įvairiose Irako teritorijos dalyse vykdomas skirtingais lygiais. Toliau pateiktame žemėlapyje apibendrinamas ir pavaizduotas nesirenkamojo smurto kiekvienoje Irako provincijoje vertinimas. Šis vertinimas pagrįstas išsamia analize, įskaitant ataskaitinio laikotarpio (2020 m. rugpjūčio 1 d. – 2021 m. spalio 31 d.) kiekybinę ir kokybinę informaciją. Konkretus vertinimas visada turėtų būti grindžiamas naujausia informacija apie kilmės šalį.

3 pav. Nesirenkamojo smurto Irake lygis (remiantis iki 2021 m. spalio 31 d. gauta informacija).

Dahukas / Dohukas: nurodytos
apygardos:
1. Zakho
2. Amedi

- Paprasčiausias buvimas** būtų laikomas pakankamu, siekiant nustatyti realų didelės žalos pagal PD 15 straipsnio c punktą pavojų.
- Nesirenkamasis smurtas pasiekia **didelį intensyvumą** ir, siekiant nustatyti realią didelės žalos pagal PD 15 straipsnio c punktą riziką, reikalingas **žemesnis individualių elementų lygmuo**.
- Tačiau nesirenkamasis smurtas nėra vykdomas **dideliu intensyvumu** ir, siekiant nustatyti realų didelės žalos pagal PD 15 straipsnio c punktą pavojų, reikalingas **aukštesnis individualių elementų lygmuo**.
- Apskritai **nėra jokio realaus pavojaus**, kad civilis asmeniškai nukentės PD 15 straipsnio c punkto prasme.

Šiose gairėse Irako provincijos skirstomos į toliau išvardytas kategorijas.

Teritorijos, kuriose „paprasciausias buvimas“ vietoje nebūtų pakankamas siekiant nustatyti realią didelės žalos pagal PD 15 straipsnio c punktą riziką, tačiau nesirenkamasis smurtas pasiekia **didelį intensyvumą** ir atitinkamai, siekiant įrodyti įtikinamas priežastis manyti, kad civiliui, grįžus į teritoriją, grėstų realus didelės žalos pavojus pagal PD 15 straipsnio c punktą, reikalingas **mažesnis individualių elementų lygis**.

Tai apima Dijalos provincijas, Amedi ir Zako apygardas (Dohuko provincijoje).

Teritorijos, kuriose nesirenkamasis smurtas vyksta, tačiau **neintensyviai**, ir atitinkamai, siekiant įrodyti įtikinamas priežastis manyti, kad civiliui, grįžus į teritoriją, grėstų realus didelės žalos pavojus pagal PD 15 straipsnio c punktą, reikalingas **aukštesnis individualių elementų lygis**.

Tai apima Anbaro, Bagdado, Erbilio, Kirkuko, Ninevijos, Salach ad Dino provincijas.

Teritorijos, kuriose apskritai **nėra jokio realaus pavojaus**, kad civilis asmeniškai nukentės PD 15 straipsnio c punkto prasme.

Tai apima Babilio (Babilono), Basros, Dahuko / Dohuko (išskyrus Amedo ir Zako apygardas), Kerbalos, Misano, Mutanos, Najafo, Kadisijos, Suleimanijos, įskaitant Halabdžą, Di Karo, Vasito provincijas.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

d. Rimta asmeninė grėsmė:

Atsižvelgiant į slankiąją skalę, kiekvieną atvejį reikėtų vertinti individualiai atsižvelgiant į smurto vietoj pobūdį ir intensyvumą, įskaitant su prašytojo byla susijusių konkrečių aplinkybių derinį. Tam tikros konkrečios aplinkybės galėtų prisidėti prie didesnės nesirenkamojo smurto rizikos, įskaitant jo tiesiogines ir netiesiogines pasekmes. Nors neįmanoma pateikti išsamių gairių dėl galimų atitinkamų konkrečių aplinkybių ir kaip jas reikėtų įvertinti, toliau išvardytos aplinkybės laikytinos pavyzdinėmis aplinkybėmis, kurios gali daryti poveikį asmens gebėjimui įvertinti su nesirenkamuojų smurtu ginkluoto konflikto metu susijusių riziką ir (arba) jos išvengti:

- amžius;
- lytis;
- sveikatos būklė ir negalia, įskaitant psichikos sveikatos sutrikimus;
- ekonominė padėtis;
- žinios apie vietą;
- prašytojo profesija ir (arba) gyvenamoji vieta;
- šeimos nariai arba pagalbos tinklas;

- kita.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

- e. **Grėsmė gyvybei arba asmeniui:** žalos rizika pagal [PD 15 straipsnio c punktą](#) apibūdinama kaip „grėsmė civilio gyvybei ar asmeniui“, o ne kaip konkretus smurtinis veiksmas (arba tokio veiksmo grėsmė). Kai kurios žalos civilio gyvybei ar asmeniui rūšys, apie kurias dažnai pranešama Irake, apima žudymus, sužalojimus, grobimus, ginkluotųjų pajėgų smurtą iš keršto, priverstinį perkėlimą, priverstinį nepilnamečių verbavimą, po karo likusius sprogmenis ir pan.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

- f. **Ryšys:** reikalavimas dėl ryšio („dėl <...> priežasčių“) reiškia priežastinį ryšį tarp nesirenkamojo smurto ir žalos (rimta grėsmė civilio gyvybei arba asmeniui) ir apima:
- žalą, kurią tiesiogiai sukelia nesirenkamasis smurtas arba konflikto dalyvių veiksmai, *ir*
 - žalą, kuri buvo netiesiogiai sukelta dėl nesirenkamojo smurto ginkluoto konflikto atveju. Netiesioginės pasekmės nagrinėjamos tik tam tikru mastu ir tol, kol esama įrodomo ryšio su nesirenkamuoju smurtu, pvz., plačiai paplitęs smurtas dėl žlugusių valstybės institucijų per konfliktą su ISIL, būtinų išgyvenimo priemonių sunaikinimas, infrastruktūros sunaikinimas.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Apsaugos teikėjai

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

[PD 7 straipsnyje](#) nustatyta, kad apsaugą gali suteikti tik:

a) valstybė;

b) valstybę ar didelę valstybės teritorijos dalį valdančios grupės ar organizacijos;

jei jos **nori ir gali** pasiūlyti apsaugą, kuri turi būti:

veiksminga ir ilgalaikio pobūdžio.

Tokia apsauga paprastai suteikiama, kai minimi apsaugos teikėjai imasi pagrįstų priemonių, kad užkirstų kelią persekiojimui ar didelei žalai *inter alia* **taikydami veiksmingą teisinę sistemą** persekiojimui ar didelei žalai **nustatyti, persekioti** dėl veiksmų, kurie laikomi persekiojimu arba didele žala, ir **nubausti** už juos,

ir kai prašytojas **turi galimybę naudotis tokia apsauga.**

Irako valstybė

Po to, kai buvo nugalėta ISIL, Irako valstybės matomumas ir kontrolė tapo tvirtesnė. Galima daryti išvadą, kad valstybė gali, priklausomai nuo konkrečių atvejo aplinkybių, būti laikoma norinti ir galinti suteikti apsaugą **Bagdade ir pietų Irake**, kuri atitinka PD 7 straipsnio reikalavimus. Daugumoje kitų **šiaurės ir vidurio Irako** dalių, įskaitant ginčijamas teritorijas, valstybės pajėgumai yra riboti ir [PD 7 straipsnyje](#) nustatytas kriterijus paprastai nebūtų įvykdytas.

Vertinant valstybės apsaugos prieinamumą, būtina atsižvelgti į **konkrečias aplinkybes**, pvz., etninę kilmę, buveinės regioną, lytį, socialinį statusą, turtą, asmeninius ryšius, persekiojimą vykdančių subjektą ir pažeidžiamų žmogaus teisių rūšį.

Paprastai laikoma, kad Irako valstybė gali ir nori suteikti **arabams šiitams** apsaugą **Bagdade ir pietų Irake**, kuri atitinka [PD 7 straipsnio](#) reikalavimus. Tai nedaro poveikio vertinimui tais atvejais, kai valstybės apsauga nelaikoma prieinama dėl konkrečių aplinkybių. Dėl **arabų sunitų** pažymėtina, kad valstybės apsaugos prieinamumas yra ribotas, tačiau konkrečiais atvejais ji gali būti suteikta.

Laikoma, kad valstybės apsauga paprastai nėra prieinama **religinių ir etninių mažumų nariams, palestiniečiams, LGBTIQ asmenims ir smurto šeimoje bei su smurtu dėl garbės susijusioms aukoms bei smurto dėl lyties aukoms**, įskaitant žalingą tradicinę praktiką, pvz., priverstines ir vaikų santuokas ir moters lyties organų žalojimą ir apipjaustymą.

Reikėtų pažymėti, kad jeigu persekiojimą vykdomas subjektas yra PMF, o atitinkama grupė laikoma valstybės subjektu, laikoma, kad veiksminga apsauga pagal [PD 27 konstatuojamąją dalį](#) nėra prieinama.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Kurdistano regiono vyriausybė

Apskritai KRG laikoma apsaugos teikėju, atitinkančiu [PD 7 straipsnio](#) reikalavimus. Tačiau tam tikromis konkrečiomis aplinkybėmis, pvz., kai manoma, kad asmenys yra susiję su ISIL, politiniais oponentais, LGBTIQ, atsižvelgiant į žalingą tradicinę praktiką, smurtą dėl garbės ir smurtą šeimoje, KRG gali nenorėti suteikti apsaugą, kaip apibrėžta [PD 7 straipsnyje](#).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Šalys arba organizacijos, įskaitant tarptautines organizacijas, kurios kontroliuoja valstybę arba kontroliuoja didesnę valstybės teritorijos dalį.

Irake tokių subjektų nenustatyta.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Jei apsaugos poreikiai nustatyti buveinės vietoje ir jei nustatoma, kad nėra nė vieno subjekto, kuris galėtų suteikti apsaugą pagal [PD 7 straipsnį](#), nagrinėjimas gali būti tęsiamas atsižvelgiant į galimybę taikyti vidaus apsaugos alternatyvą (VAA).

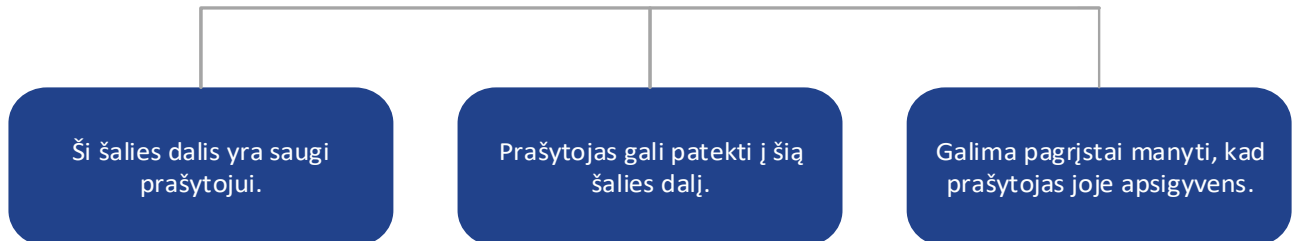

Vidaus apsaugos alternatyva

Paskutinį kartą atnaujinta: 2022 m. birželio mėn.

[PD 8 straipsnio](#) taikymui būtini elementai:

4 pav. Vidaus apsaugos alternatyva: vertinimo elementai.

Atsižvelgiant į šiuos elementus, vertindamas VAA taikymą, bylas nagrinėjantis pareigūnas turėtų atsižvelgti į bendrą padėtį atitinkamoje Irako dalyje, taip pat į konkrečias su prašytoju susijusias aplinkybes. Prievolė įrodyti tenka sprendžiančiajai institucijai, o prašytojas toliau turi laikytis pareigos bendradarbiauti. Prašytojas taip pat turi teisę pateikti informaciją, iš kurios matyti, kad VAA jam neturi būti taikoma. Šią informaciją turi įvertinti sprendžiančioji institucija.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Šalies dalis

Gairėse dėl VAA daugiausia dėmesio skiriama trimis miestams: Bagdadui, Basrai ir Suleimanijai. Tai, kad bendram vertinimui atrinkti trys miestai, neužkerta kelio bylas nagrinėjantiems pareigūnams nagrinėti prašymą dėl VAA kitose Irako vietose, jeigu įvykdomi visi kriterijai.

Reikėtų atsižvelgti į asmens etninę ir religinę kilmę ir kilmės regioną. Apskritai:

- **kurdu kilmės** asmenims VAA būtų svarstoma taikyti KRI;
- **arabų prašytojams** VAA būtų vertinama atsižvelgiant į kitas Irako dalis.
- **Etninių ir religinių mažumų** atveju VAA pirmiausia turėtų būti vertinama atsižvelgiant į regioną, kuriame yra jų bendruomenių koncentracija.

Pasirenkant konkrečią Irako dalį, kurios atžvilgiu bus nagrinėjamas VAA taikymas, kai tinkama, būtų galima atsižvelgti, pvz., į esamus ryšius su vieta, pvz., ankstesnę patirtį ir (arba) pagalbos tinklo prieinamumą.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Saugumas

Saugumo kriterijus būtų laikomas įvykdytu, kai nėra pagrįstos persekiojimo baimės arba realaus didelės žalos pavojaus, arba kai galima pasinaudoti apsauga.

■ Persekiojimo arba didelės žalos nebuvimas

Atliekant vertinimą reikėtų atsižvelgti į:

► Bendrą saugumo padėtį

Bendrą saugumo padėtį, visų pirma **Bagdado, Basros ir Suleimanijos** miestuose reikėtų įvertinti atliekant analizę pagal skirsnį dėl [PD 15 straipsnio c punkto](#).

► Persekiojimo vykdytojas ar didelės žalos darytojas ir jų veiklos teritorija

Jeigu asmuo baiminasi valstybės subjektų persekiojimo arba didelės žalos, daroma prielaida, kad VAA nebūtų prieinama (pvz., asmenys, kurie, kaip manoma, turi ryšių su ISIL). Konkrečiais atvejais, kai tam tikros valstybės subjekto (pvz., PMF, KRG, pašarų pajėgų) veiklos ribos apima konkrečią geografinę teritoriją, saugumo kriterijus gali būti įvykdytas kitose Irako dalyse.

Dėl ISIL vykdomo persekiojimo ir daromos didelės žalos reikėtų pažymėti, kad ginkluotosios grupuotės veiklos pajėgumai sumažėjo, tačiau ji vis dar aktyviai veikia tam tikruose regionuose.

Kai kuriais atvejais, kai prašytojui persekiojimas arba didelė žala gresia dėl priežasčių, susijusių su paplitusiomis genties ir socialinėmis normomis Irake ir persekiojimo vykdytojas ar didelės žalos darytojas yra plačioji Irako visuomenė (pvz., LGBTIQ, tam tikros etninės ir religinės mažumos), VAA paprastai nebūtų laikoma saugi.

Tam tikrų ypač pažeidžiamų asmenų, pvz., moterų ir vaikų, atveju, jeigu persekiojimo vykdytojas arba didelės žalos darytojas yra šeima (platesniąja prasme), gentis arba bendruomenė (pvz., *fasliya* santuoka, moters lyties organų žalojimas), atsižvelgiant į šių subjektų veiklos mastą ir valstybės apsaugos nebuvimą, VAA paprastai neatitiktų saugumo reikalavimo.

Reikėtų pažymėti, kad negalima pagrįstai tikėtis, kad prašytojas susilaikys nuo jo tapatybei būdingos praktikos, pvz., susijusios su jo religija arba lytine orientacija, kad išvengtų persekiojimo arba didelės žalos rizikos.

Žr. 1 skyrių „[Persekiojimo vykdytojai ar didelės žalos darytojai](#)“.

► **Ar persekiojimo vykdytojas ar didelės žalos darytojas prašytoją dėl jo profilio laiko prioritetiniu taikiniu ir (arba) grėsme**

Prašytojas dėl savo profilio galėtų tapti prioritetiniu valstybės arba sukilėlių grupuočių taikiniu, todėl padidėtų tikimybė, kad persekiojimo vykdytojas arba didelės žalos darytojas bandytų susekti prašytoją galimoje VAA vietoje.

► **Asmeniniai konfliktai**

Kai kurie privatūs ginčai, įskaitant garbę ir kraujo kerštu pagrįstus ginčus, galėtų sustiprinti persekiojimo vykdytojo arba didelės žalos darytojo pasiryžimą susekti prašytoją.

► **Kitos pavojų didinančios aplinkybės**

Skirsnyje „[Profiliai](#)“ pateikta informacija turėtų būti naudojama atliekant šį vertinimą.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

■ **Apsaugos nuo persekiojimo arba didelės žalos prieinamumas**

Kita vertus, bylas nagrinėjantis pareigūnas gali nuspręsti, kad saugumo reikalavimas yra įvykdytas, jeigu prašytojas vietoje, kurioje svarstoma suteikti VAA, galėtų pasinaudoti apsauga nuo persekiojimo arba didelės žalos, kaip apibrėžta [PD 7 straipsnyje](#). Valstybės persekiojimo atveju taikoma prielaida dėl valstybės apsaugos neprieinamumo.

Saugumo reikalavimas gali būti įvykdytas Bagdado, Basros ir Suleimanijos miestuose priklausomai nuo prašytojo profilio ir konkrečių aplinkybių.

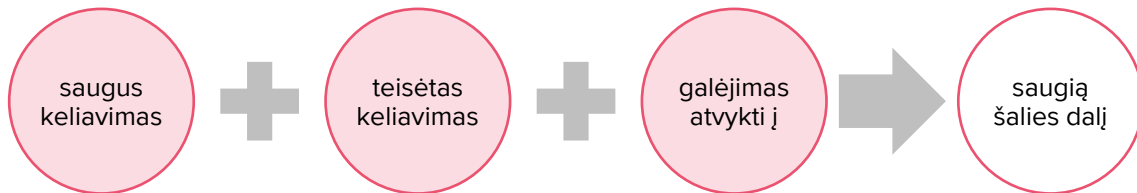
Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Keliavimas ir priėmimas

Kitame etape bylas nagrinėjantis pareigūnas turėtų nustatyti, ar prašytojas gali:

5 pav. Keliavimas ir priėmimas, kaip vidaus apsaugos alternatyvos reikalavimai.

- ▶ **Saugus keliavimas:** saugaus keliavimo Bagdado, Basros ir Suleimanijos miestuose reikalavimas paprastai būtų laikomas įvykdytu. Dėl kai kurių profilių, visų pirma asmenų, kurie, kaip manoma, gali būti susiję su ISIL, pažymėtina, kad šį reikalavimą reikėtų įvertinti kiekvieni konkrečiu atveju.
- ▶ **Teisėtas keliavimas:** irakiečiams paprastai netaikomi jokie teisiniai keliavimo Irake apribojimai, įskaitant Bagdado, Basros ir Suleimanijos miestus.
- ▶ **Galėjimas atvykti:** asmenims iš anksčiau ISIL kontroliuotų arba nuo konflikto nukentėjusių teritorijų galioja tam tikri administraciniai apribojimai arba reikalavimai, taikomi jiems atvykstant į šalies dalis, įskaitant Bagdado, Basros ir Suleimanijos miestus. Tai iš esmės reiškia su gyvenimu Bagdade, Basroje ir Suleimanijoje susijusius reikalavimus. Tokie reikalavimai visų pirma poveikį daro arabams sunitams ir kai kuriais atvejais turkmėnams. Vertinant reikalavimo gauti leidimą atvykti įvykdymo tikimybę, reikėtų atsižvelgti į konkrečias su prašytoju susijusias aplinkybes (etninę ir religinę kilmę, kilmės vietą, tapatybės dokumentus, saugumo pažymą, šeiminių padėčių, esamus socialinius ryšius ir galimo rėmėjo buvimą ir pan.). Konkretus atvejis turėtų būti vertinamas remiantis naujausia prieinama IKŠ.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Pagrįstas sprendimas apsigyventi

Pagal [PD 8 straipsnį](#) vidaus apsaugos alternatyva gali būti taikoma tik jeigu prašytojas „kaip pagrįstai manoma, <...> įsikurtų“ pasiūlytoja vidaus apsaugos vietoje.

Bendra padėtis

Toliau išvardytus aspektus reikėtų išnagrinėti remiantis prieinama informacija apie kilmės šalį:

- situaciją, susijusią su apsirūpinimo maistu saugumu;
- pagrindinės infrastruktūros ir paslaugų, pvz.,
 - pastogės ir būsto,
 - pagrindinių sveikatos priežiūros paslaugų,
 - higienos reikmenų, įskaitant vandenį ir sanitariją, prieinamumą;
- pagrindinio pragyvenimo šaltinio prieinamumą, kuriuo užtikrinama galimybė gauti maisto, higienos priemonių ir pastogę, pvz., įsidarbinus, panaudojant turimas lėšas, gaunant tinklo ar humanitarinę pagalbą.

Bendra padėtis atitinkamoje vietoje turėtų būti nagrinėjama atsižvelgiant į pirmiau aprašytus kriterijus, o ne lyginant juos su Europoje ar kitose kilmės šalies vietose galiojančiais standartais.

Remiantis prieinama IKŠ, nustatoma, kad bendrosios Bagdade, Basroje ir Suleimanijoje vyraujančios aplinkybės, įvertintos atsižvelgiant į išvardytus veiksnius, netrukdo pagrįstai apsigyventi miestuose, tačiau reikėtų atlikti išsamų vertinimą, visų pirma tai pasakytina apie VAA prieinamumo Basroje vertinimą. Atliekant vertinimą reikėtų atsižvelgti į konkrečias su prašytoju susijusias aplinkybes.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Konkrečios aplinkybės

Be bendros padėties galimoje VAA vietoje, vertinant, ar prašytojui pagrįsta apsigyventi toje šalies dalyje, reikėtų atsižvelgti į konkrečias su prašytoju susijusias aplinkybes, pavyzdžiui:

- etninę ir religinę ir kalbinę kilmę;
- civilinės būklės dokumentus;
- pagalbos tinklą;
- šeiminių padėčių;
- amžių;
- lytį;
- sveikatos būklę;
- profesiją ir išsilavinimą bei turimas lėšas;
- kita.

Konkrečios aplinkybės galėtų būti susijusios su tam tikrais prašytojo pažeidžiamo aspektais, taip pat prieinamais prisitaikymo mechanizmais, kurie turėtų įtakos nusprendžiant, koku mastu prašytojui būtų pagrįsta apsigyventi konkrečioje vietoje. Reikėtų pažymėti, kad šie veiksniai nėra absoliutūs ir jie dažnai bus susiję su konkrečios prašytojo byla, todėl bus prieinama prie skirtingų išvadų dėl VAA pagrįstumo.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Išvados dėl pagrįstumo

Bendrosios išvados dėl VAA pagrįstumo konkrečių prašytojų profilių atžvilgiu yra pagrįstos bendros padėties Bagdado, Basros ir Suleimanijos miestuose ir su tokiais prašytojais susijusių konkrečių aplinkybių vertinimu.

Atsižvelgiant į prašytojo etninę ir religinę kilmę, būtų galima pagrįstai teigti, kad Bagdado, Basros ir Suleimanijos miestuose VAA yra tinkama **vienišiemis sveikiems vyrams** ir **susituokusioms poroms be vaikų**, kurie turi tapatybės dokumentus ir nėra pažeidžiami kitais aspektais, įskaitant atvejus, kai jie neturi pagalbos tinklo. **Šeimų su vaikais** atveju vidaus apsaugos alternatyva būtų pagrįsta, įskaitant pagalbos tinklo nebuvimą, tais atvejais, kai buvo tinkamai įvertinti vaiko interesai.

Nors padėtis, susijusi su apsigyvenimu trijuose miestuose, gali sukelti tam tikrų sunkumų, vis tiek galima daryti išvadą, kad tokie prašytojai galėtų užtikrinti savo pagrindinį pragyvenimo šaltinį, būstą, pastogę ir higieną, taip pat galimybę gauti pagrindines sveikatos priežiūros paslaugas.

Siekiant užtikrinti kitus pagrindinius poreikius, **kitų profilių** prašytojams galimoje VAA vietoje paprastai būtų reikalingas pagalbos tinklas. Tačiau vertinant VAA pagrįstumą gali būti svarbu atsižvelgti į papildomas konkrečias aplinkybes.

Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad šios išvados nedaro poveikio saugumo, kelionės ir priėmimo kriterijams ir kad atitinkamu atveju reikėtų išsamiai išnagrinėti konkrečias aplinkybes.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Pabėgėlio statuso nesuteikimas

Paskutinį kartą atnaujinta: 2021 m. sausio mėn.

* Nedideli atnaujinimai: 2022 m. birželio mėn.

Atsižvelgiant į rimtas pasekmes, kurios asmeniui gali atsirasti dėl pabėgėlio statuso nesuteikimo, pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindai turėtų būti griežtai aiškinami ir atidžiai taikomi.

Šiame skyriuje pateiktų pavyzdžių sąrašas nėra išsamus ir baigtinis. Kiekvieną atvejį reikėtų nagrinėti remiantis su juo susijusiais faktais.

Pabėgėlio statuso nesuteikimo sąlygas būtina taikyti tais atvejais, kai yra rimtų priežasčių manyti, kad prašytojas padarė bet kurį iš susijusių veiksmų.

Pabėgėlio statusas neturėtų būti suteikiamas šiais atvejais:

Pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindai

Pabėgėlio statusas

- nusikaltimas taikai, karo nusikaltimas arba nusikaltimas žmoniškumui
- sunkus nepolitinis nusikaltimas ne prieglobsčio šalyje, dar prieš priimant tokį asmenį kaip pabėgėlį
- Jungtinių Tautų tikslams ir principams prieštaraujantys veiksmai

Papildoma apsauga

- nusikaltimas taikai, karo nusikaltimas arba nusikaltimas žmoniškumui
- sunkus nusikaltimas
- Jungtinių Tautų tikslams ir principams prieštaraujantys veiksmai,
- keliantys pavojų visuomenei arba valstybės narės, kurioje prašytojas yra, saugumui
- kitas (-i) nusikaltimas (-ai) (tam tikromis aplinkybėmis)

Reikėtų pažymėti, kad sprendžiančiajai institucijai tenka prievolė įrodyti atitinkamų pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindų taikymo elementus ir konkrečią prašytojo atsakomybę; tuo tarpu prašytojas turi pareigą toliau bendradarbiauti nustatant visus faktus ir aplinkybes, susijusias su jo prašymu.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Irako atveju gali atsirasti poreikis nagrinėti galimus pabėgėlio statuso nesuteikimo klausimus, pvz., jei prašytojas priklauso toliau išvardytiems profiliams. Sąrašas nėra baigtinis:

- partijos „Ba’ath“ režimo nariai, pvz., tam tikro rango ar lygio partijos „Ba’ath“ nariai, žvalgybos tarnybų nariai, kariuomenės, teismų ar administracinių institucijų nariai;
- sukilėlių ir (arba) ekstremistų grupuotės (pvz., ISIL, „Al-Qaida“);
- ISF ir pašarų pajėgų nariai, žvalgybos tarnybų (pvz., *Asayish*) ir kitų saugumo subjektų nariai;
- PMF nariai;
- PKK nariai;
- *Sahwa* nariai (t. y. vietos kovos su sukilėliais judėjimas, kuris bendradarbiavo su JAV, kad išvartytų „Al-Qaida“ iš Irako);
- asmenys, dalyvaujantys genčių konfliktuose.

Nusikaltimai, kuriuos prašytojai iš Irako padarė už Irako ribų (pvz., dalyvavimas ISIL tarptautinėje veikloje, dalyvavimas Irako milicijos veikloje per konfliktą Sirijoje), taip pat gali būti su pabėgėlio statuso nesuteikimu susijusios aplinkybės.

Priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų direktyvoje nenustatytas terminas, per kurį galima pateikti prašymą taikyti pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindus. Prašytojams pabėgėlio statusas gali būti nesuteiktas atsižvelgiant į pastarojo meto ir ankstesnius įvykius, pvz., įvykius Sadamo Huseino režimo metu (1968–2003 m.).

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

Kituose poskirniuose pateikiamos gairės dėl galimo pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindų taikymo Irake.

Nusikaltimas taikai, karo nusikaltimas ar nusikaltimas žmoniškumui

[PD 12 straipsnio 2 dalies a punkte](#) ir [PD 17 straipsnio 1 dalies a punkte](#) pateiktos nuorodos į konkrečius rimtus tarptautinės teisės pažeidimus, kaip nurodyta atitinkamuose tarptautiniuose dokumentuose⁷.

⁷ Šiuo atžvilgiu ypač svarbus dokumentas yra [Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutas](#). Taip pat žr. 1949 m. Ženevos konvencijų nuostatas dėl sunkių pažeidimų ir I papildomame protokole, II papildomo protokolo bendrąjį 3 straipsnį ir susijusias nuostatas, Tarptautinio baudžiamojo tribunolo buvusieji Jugoslavijai (TBTBJ) statutą ir Tarptautinio baudžiamojo tribunolo Ruandai (TBTR) statutą.

Galima pažymėti, kad prieglobsčio bylose retai kada bus taikomas su „nusikaltimais taikai“ susijęs pagrindas. Tačiau jis gali būti svarbus dėl aukštas pareigas einančių pareigūnų, atsakingų už invaziją į Kuveitą, atžvilgiu.

Įvairių šalių per dabartinį ir ankstesnius konfliktus Irake padaryti tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimai galėtų prilygti karo nusikaltimams, pvz., draudžiamų ginklų naudojimas ir sąmoningos nesirenkamosios atakos prieš civilius ir pan.

Pranešimai apie įvairių subjektų padarytus nusikaltimus, pvz., žmogžudystę, kankinimus ir žaginimą, galėtų reikšti nusikaltimas žmoniškumui, jei jie buvo padaryti vykdant plataus masto ir sisteminius išpuolius prieš civilius gyventojus. Per ankstesnius įvykius, pvz., „Al-Anfal“ karinę kampaniją, padaryti nusikaltimai taip pat galėtų būti vertinami kaip priežastis nesuteikti pabėgėlio statuso dėl „nusikaltimų žmoniškumui“.

Kai kurie per dabartinius konfliktus padaryti veiksmai, pvz., neteisminės egzekucijos, kankinimai, priverstinis dingimas, galėtų prilygti karo nusikaltimams ir nusikaltimams žmoniškumui.

Remiantis IKŠ, visų pirma (buvę) sukilėlių grupuočių (pvz., ISIL) nariai, saugumo subjektai (pvz., ISF, PMF), taip pat partijos „Ba'ath“ nariai, gali būti susiję su veiksmais, kurie būtų prilyginami karo nusikaltimams ir (arba) nusikaltimams žmoniškumui. Atitinkamos situacijos, kurias reikėtų įvertinti atsižvelgiant į šį pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindą, yra, pavyzdžiui:

- Irako ir Irako karas (1980–1988 m.): tarptautinis ginkluotas konfliktas;
- „Al-Anfal“ karinė kampanija (1987–1988 m.);
- invazija į Kuveitą (1990–1991 m.): tarptautinis ginkluotas konfliktas ir paskui įvykęs sukilimas;
- Kurdų pilietiniai karai (1995–1998 m.): netarptautinis ginkluotas konfliktas;
- invazija į Iraką (2003 m.): tarptautinis ginkluotas konfliktas;
- ISF ir sukilėlių grupuočių ginkluotas konfliktas nuo 2004 m.: netarptautinis ginkluotas konfliktas;
- religinis konfliktas / pilietinis karas (po 2003 m.): netarptautinis ginkluotas konfliktas;
- ISIL konfliktas (2014 m. – iki dabar): netarptautinis ginkluotas konfliktas;
- Turkijos ir Irako karas (2019 m. – iki dabar): tarptautinis ginkluotas konfliktas.

Sunkus (nepolitinis) nusikaltimas

Irako atveju dėl plačiai paplitusio nusikalstamumo „sunkus (nepolitinis) nusikaltimas“ yra ypač svarbus pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindas. Tai yra susiję su organizuotų grupių ir kriminalinių organizacijų nusikalstama veikla, taip pat ISIL ir kai kurios milicijos veikla, tačiau pagrindas taip pat taikomas sunkiems nusikaltimams, kuriuos padarė su tokiomis grupuotėmis nesusiję asmenys.

Kai kurie ypač aktualūs sunkių (nepolitinių) nusikaltimų pavyzdžiai apima pagrobimą, prievartavimą, prekybą žmonėmis seksualinio išnaudojimo tikslais ir pan. Pavyzdžiui, Basros kriminalinės organizacijos pasinaudojo saugumo spraga, dėl kurios padaugėjo plėšimų, grobimų, žmogžudysčių ir prekybos narkotikais.

Smurtas prieš moteris ir vaikus (pvz., susijęs su moters lyties organų žalojimu, smurtu šeimoje, smurtu dėl garbės, priverstinėmis ir vaikų santuokomis) taip pat galėtų prilygti sunkiam (nepolitiniam) nusikaltimui.

Kai kurie sunkūs (nepolitiniai) nusikaltimai taip pat galėtų būti susieti su ginkluotu konfliktu (pvz., jeigu jie padaromi siekiant finansuoti ginkluotų grupių veiklą) arba galėtų prilygti iš esmės nehumaniškoms veikoms, padarytoms vykdant sisteminius ar plataus masto išpuolius prieš civilius gyventojus, o tokiu atveju jie turėtų būti nagrinėjami pagal [PD 12 straipsnio 2 dalies a punktą / 17 straipsnio 1 dalies a punktą](#).

Jungtinių Tautų tikslams ir principams prieštaraujantys veiksmai

Priklausymas (praeityje) teroristinėms grupėms, pvz., ISIL ir „Al-Qaida“ gali būti susijęs su tam tikromis aplinkybėmis, todėl reikėtų išnagrinėti prašytojo veiklą pagal [PD 12 straipsnio 2 dalies c punktą / PD 17 straipsnio 1 dalies c punktą](#), taip pat atsižvelgti į ankstesniuose skirsniuose nurodytas aplinkybes pagal [PD 12 straipsnio 2 dalies a punktą / PD 17 straipsnio 1 dalies a punktą](#).

Prašymas dėl pabėgėlio statuso nesuteikimo turėtų būti pagrįstas konkrečiu specifinių faktų vertinimu atsižvelgiant į prašytojo veiklą toje organizacijoje. Prašytojo pareigos organizacijoje reikėtų atitinkamą aplinkybę, o aukštos pareigos galėtų reikšti pateisinamą (paneigiamą) prielaidą dėl individualios atsakomybės. Vis dėlto iki bus priimtas sprendimas dėl pabėgėlio statuso nesuteikimo, būtina išnagrinėti visas susijusias aplinkybes.

Jeigu iš prieinamos informacijos matyti, kad gali būti padaryti nusikaltimai taikai, karo nusikaltimai arba nusikaltimai žmoniškumui, vertinimas turėtų būti atliekamas atsižvelgiant į pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindus pagal [PD 12 straipsnio 2 dalies a punktą / 17 straipsnio 1 dalies a punktą](#).

Pavojus visuomenei arba valstybės narės saugumui

Nagrinėjant tarptautinės apsaugos prašymą, pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindas pagal [PD 17 straipsnio 1 dalies d punktą](#) taikomas tik asmenims, kuriems kitomis aplinkybėmis gali būti suteikta papildoma apsauga.

Kitaip nei kiti pabėgėlio statuso nesuteikimo pagrindai, šios nuostatos taikymas yra pagrįstas į ateitį orientuotos rizikos vertinimu. Vis dėlto, nagrinėjant atsižvelgiama į prašytojo praeitį ir (arba) dabartinę veiklą, pvz., ryšius su tam tikromis grupuotėmis, kurios, kaip manoma, kelia pavojų valstybių narių saugumui, arba nusikalstamą prašytojo veiklą.

Daugiau informacijos pateikta bendrojoje analizėje.

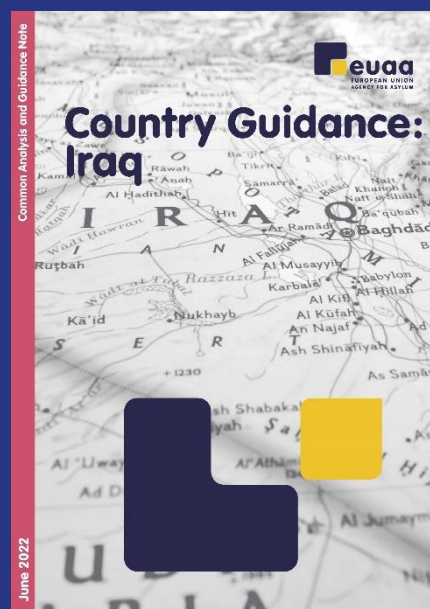
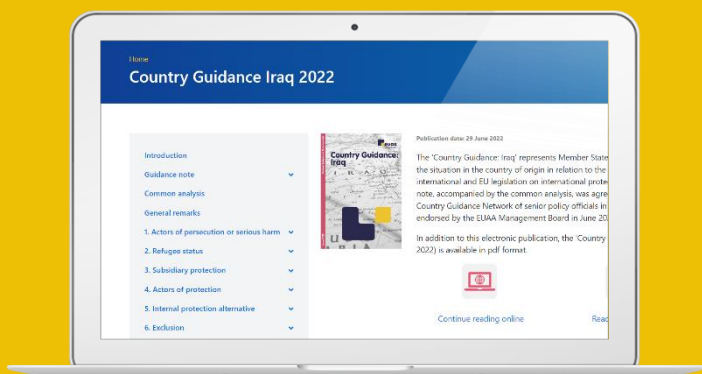

Santrumpos

ES	Europos Sąjunga
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
EUAA	Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra
IKŠ	informacija apie kilmės šalį
ISF	Irako saugumo pajėgos
ISIL	grupuotė „Irako ir Levanto islamo valstybė“, dar vadinama grupuote „Irako ir Sirijos islamo valstybė“ (ISIS), Islamo valstybė arba „Da’esh“
JAV	Jungtinės Amerikos Valstijos
JT	Jungtinės Tautos
KRG	Kurdistano regiono vyriausybė
KRI	Irako Kurdistano regionas, kuris apima Dohuko, Erbilio, Suleimanijos provincijas
LGBTIQ asmenys	Asmenys ■ kurie jaučia potraukį kitiems savo lyties asmenims (lesbietės, gėjai) arba bet kurios lyties asmenims (biseksualūs asmenys); ■ kurių lytinė tapatybė ir (arba) lyties raiška neatitinka jiems gimus priskirtos biologinės lyties (translyčiai, nebinarinio lytiškumo asmenys); ■ kurie gimė turėdami lyties požymių, neatitinkančių įprasto vyro arba moters apibūdinimo (interseksualūs asmenys), ir ■ kurių tapatybės negalima apibūdinti remiantis binarine seksualinės orientacijos ir (arba) socialinės lyties klasifikacija (<i>queer</i> asmenys).
MLOŽ	moterų lyties organų žalojimas
NVO	nevyriausybinių organizacija
PD (Priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų direktyva)	2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų
PKK	Kurdistano darbininkų partija
PMF	visuotinės mobilizavimo pajėgos
UNAMI	Jungtinių Tautų pagalbos misija Irake
UNHCR	Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro biuras
VAA	vidaus apsaugos alternatyva
VPA	šalies viduje perkeltas (-i) asmuo (-enys)

Išsami bendroji analizė, kuri sudaro šių gairių pagrindą, prieinama e. knygos ir PDF formatu anglų kalba.

Galima rasti adresu

<https://euaa.europa.eu/country-guidance-iraq-2022>

doi: 10.2847/98215

